

EUROPA DLA AKTYWNYCH

KWARTALNIK FRSE NR 8 – LATO 2012 – ISSN 2082-2375 – NAKŁAD 6 TYS. EGZ.

Tajemnica
lubelskiego
sukcesu

s. 6



25 tysięcy drzew
na 25-lecie
Erasmusa

s. 7



Asystenci
z krańca
Europy

s. 12



Nowa edycja FSS zainaugurowana!

WYDARZENIE Podczas wizyty norweskiej pary królewskiej w Polsce 9 maja podpisano umowy polsko-norweskie, w ramach których do Polski popłynę blisko 57 mln euro. Z tej sumy aż 11 mln euro zasili nową edycję Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego

Agnieszka Pietrzak
dyrektorka promocji i komunikacji
Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji
✉ agnieszka.pietrzak@frse.org.pl

Umowy dotyczące m.in. współpracy naukowej, kulturalnej, programu szkoleniowego i stypendiów w obecności króla Harald V i prezydenta Bronisława Komorowskiego podpisali: szef norweskiego MSZ Jonas Gahr Støer oraz minister rozwoju regionalnego Elżbieta Bieńkowska.

Dwa dni po podpisaniu umów w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie odbyła się uroczysta inauguracja II edycji Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. W konferencji wzięła udział para królewska – król Harald V i królowa Sonja – oraz para prezydencka Anna i Bronisław Komorowski.

Reprezentujący Polskę i Norwegię dr hab. Daria Lipińska-Nałęcz (podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego) oraz Dagfinn Sundsbø (sekretarz stanu w kancelarii premiera Królestwa Norwegii) podkreślili rolę współpracy kulturowej, wspierania młodych naukowców oraz działania na rzecz równości płci. Dyrektor generalny FRSE Mirosław Marczewski w swoim wystąpieniu przedstawił działania i osiągnięcia polsko-norweskiej współpracy w ramach I edycji Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego.



Król Norwegii Harald V i królowa Sonja

Po uroczystości w Collegium Novum UJ para królewska spotkała się z kilkudziesięcioma norweskimi studentami Szkoły Medycznej dla Obcokrajowców Wydziału Lekarskiego UJ.

Środki II edycji Funduszu umożliwią studentom, uczniom, naukowcom oraz

innym pracownikom instytucji edukacyjnych w Polsce wyjazdy na stypendia indywidualne oraz wizyty studyjne do Norwegii, Islandii i Liechtensteinu, skąd będą mogli czerpać wiedzę, doświadczenie i inspiracje do dalszej pracy naukowej i rozwoju zawodowego.

O granty mogą wnioskować szkoły i uczelnie oraz wszelkie instytucje i organizacje działające w obszarze edukacji formalnej na wszystkich poziomach kształcenia: podstawowym, średnim, wyższym, zawodowym i kształcenia osób dorosłych. Jednym z głównych

celów tej edycji jest zwiększenie mobilności studentów i pracowników uczelni pomiędzy Polską a państwami-darczyńcami – Norwegią, Islandią i Liechtensteinem. II edycja FSS-u potrwa do końca 2016 r. Najbliższy nabór wniosków planowany jest na jesień 2012 r.

Komu zawdzięczamy granty FSS-u? Otóż trzy kraje EFTA (Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu) będące zarazem członkami EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego) tj. Norwegia, Islandia i Liechtenstein, zaferowały bezzwrotną pomoc finansową dla Polski w postaci dwóch instrumentów pod nazwą: Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy, zwanych również funduszami norweskimi. Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy jest elementem tej struktury. W poprzedniej edycji FSS-u udało się dofinansować prawie 470 projektów i wysłać za granicę 2,5 tysiąca stypendystów.

Polska jest największym beneficjentem grantów norweskich. W latach 2009-2014 przeznaczono dla nas 570 mln euro. Głównym celem tej formy współpracy jest zmniejszanie nierówności społecznych i ekonomicznych oraz wzmocnienie stosunków dwustronnych. ✪

Więcej o Funduszu Stypendialnym i Szkoleniowym:
✉ www.fss.org.pl



W NUMERZE

REZULTATY USYSTEMATYZOWANEGO DIALOGU podsumowuje Michał Braun z Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych. **Strona 3**

ROZWÓJ TO JEDYNE WYJŚCIE – przekonuje uczestniczka Mobilności Szkolnej Kadry Edukacyjnej. **Strona 5**

TRZY NURTY EDUKACJI Kiedy zaczną się zacierać różnice między edukacją formalną a pozaformalną? **Strona 8**

W INTERNECIE

PLAN SEMINARIUM TOOL FAIR – organizowanego w listopadzie spotkania poświęconego narzędziom uczenia się – szukaj na stronie www.salto-youth.net

FOT. KLEARKOS/MP/OUTSIFLUOR.COM

Rada Unii Europejskiej o „Erasmusie dla wszystkich”

WYDARZENIE Najważniejsze polskie postulaty zostały spełnione: nowy unijny program wspierający mobilność będzie lepiej dbał o młodzież

Aleksandra Karlińska
starszy specjalista
Departament Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Edukacji Narodowej

W dniach 10 i 11 maja tego roku w Brukseli odbyło się posiedzenie Rady Unii Europejskiej do spraw edukacji, młodzieży, kultury i sportu, zorganizowane w ramach duńskiej prezydencji. Najważniejszym punktem obrad była kwestia programu „Erasmus dla wszystkich”, który ma zastąpić m.in. realizowane do końca przyszłego roku programy „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”.

Stojący na czele polskiej delegacji Mirosław Sielatycki, podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, poparł projekt rozporządzenia powołującego program „Erasmus dla wszystkich”, podkreślając, że udało się

w znacznym stopniu udoskonalić pierwotną propozycję Komisji Europejskiej. – Jesteśmy zadowoleni zwłaszcza z wydzielenia w ramach programu rozdziału młodzieżowego, ze wzmocnienia komponentu edukacji zawodowej oraz z jego otwarcia na nasze unijne sąsiedztwo – powiedział Mirosław Sielatycki, dodając, że inne kwestie, które podnosiła polska delegacja, będą jeszcze szczegółowo dyskutowane.

Rozmowy na temat projektu rozporządzenia powołującego program „Erasmus dla wszystkich” rozpoczęły się jeszcze podczas polskiego przewodnictwa w Radzie UE. Wiele krajów – w tym Polska – podkreślało potrzebę utrzymania odrębnego programu dla młodzieży lub co najmniej wyodrębnienia rozdziału jej poświęconego.

Państwa członkowskie i duńska prezydencja wypracowały kompromis:

nowa wersja rozporządzenia ustanawiającego program „Erasmus dla wszystkich” obejmuje rozdział o nazwie „Młodzież”, w którym wymienione zostały konkretne cele dotyczące młodzieży, decydujące o jego wyjątkowości i odrębności. Są to m.in.: podniesienie poziomu kluczowych kompetencji i umiejętności młodych ludzi, promowanie ich aktywnego uczestnictwa w życiu demokratycznym i społecznym oraz wspieranie mobilności. Poza tym rozdział „Młodzież” przewiduje takie formy działania, jak wymiany młodzieży, wolontariat europejski czy sieć Eurodesk.

Kolejnym etapem prac nad projektem jest jego czytanie w Parlamencie Europejskim. Rozporządzenia ma zostać przyjęte w połowie 2013 r. ✪

Pełna wersja tekstu na stronie:
✉ www.eurodesk.pl



Druga strona Fundacji

LICZBA NUMERU

22,5

PROC. SIĘGAŁA POD KONIEC 2011 R.
STOPA BEZROBOCIA WŚRÓD ABSOL-
WENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH W POLSCE

To wskaźnik znacznie wyższy od ogólnego poziomu bezrobocia, które w ub.r. wyniosło średnio 13,3 proc.

FELIETON

Lektura pełna inspiracji



Anna Atlas

Czy raport programu „Uczenie się przez całe życie” to publikacja, którą chciałoby się wziąć do ręki w czasie wakacji? Mamy przecież tyle innych zaległości w lekturach! A jednak warto, zachęcam. I wcale nie trzeba go czytać od początku do końca na jednym oddechu. Raczej należy go potraktować jako kolorową mozaikę możliwości. Dla lubiących konkrety – popartą danymi statystycznymi, ciekawymi relacjami i przykładami, które mogą zainspirować do planowania działań na nowy rok szkolny i akademicki.

Raport ukazuje paletę szans dla różnych grup wiekowych na profesjonalny rozwój własny, naukę języków, ciekawe kontakty, studia i wyjazdy zagraniczne. To także nowe możliwości dla instytucji edukacyjnych – na podniesienie atrakcyjności oferty, na włączenie się w rozwój lokalnego środowiska, na nawiązanie współpracy z partnerami zagranicznymi. Różnorodność projektów, które udało się zrealizować, to nie tylko satysfakcja dla obydwu stron. To także zachęta do optymistycznego spojrzenia na to, co możemy wokół siebie zmienić, jak korzystać z doświadczeń innych i docenić zalety mobilności.

A do tego dochodzi jeszcze miła świadomość, że nasze zaangażowanie jest dostrzegane w Europie, co wyraźnie potwierdziły rezultaty i dobry wizerunek polskiej prezydencji. Pamiętajmy, że wiosną przyszłego roku odbędą się ostatnie nabory wniosków na obecnych zasadach programu „Uczenie się przez całe życie”, który dobrze znamy i lubimy, więc pozwólmy działać naszej wyobraźni w wakacyjnej scenarii! ☀

Anna Atlas,

dyrektor programu „Uczenie się przez całe życie”

FELIETON

Relaks w wakacyjnym klimacie



Jacek Kurzepa

Przed nami wakacje – czas na regenerację nadwątłych sił i wyciszenie emocji. To także okazja, by przyjrzeć się samej/samemu sobie. Nie chodzi mi o jednak egoistyczne samouielbienie. Raczej o to, że nikt inny lepiej niż my sami nie wie, jak ciężko pracujemy i czego potrzebujemy, by przywrócić równowagę ducha. Taka ksobna (zwróć na ku sobie) troska niech będzie naszym zadaniem do wykonania.

Troska konieczna jest również z innego powodu. Osoby zajmujące się wspieraniem innych permanentnie czerpią z rezerwuaru osobistych mocy – które nie są nieograniczone. To innych tętno mierzą, innymi się inspirować. Często więc ignorują samych siebie, a przecież siły słabną szybko. Dlatego też z dwóch tych względów: skuteczności dla innych i samozadowolenia z siebie – warto jest czas wakacji efektywnie wykorzystać dla samego siebie.

Niby zabrzmi to paradoksalnie, ale egoizm czasu wakacji realizowałbym na trzy sposoby:

- przyglądanie się samemu/samej sobie. Chodzi mi o zdrowie fizyczne i psychiczne, regenerowanie sił oraz przywracanie równowagi. W tym względzie lansowałbym hasło: Pokochaj siebie!;
- przyglądanie się światu naszych podopiecznych, pod warunkiem, że czynić to będziemy bez szczególnego przymusu. W tym punkcie proponowałbym hasło: Przyjrzyj się bohaterom swoich działań i ich światu!;
- przyglądanie się relacjom, jakie mam z najbliższymi, zaczynając od męża, żony czy dzieci, poprzez przyjaciół i znajomych. Tu proponuję hasło: Rozsmakuj się we wspólnocie bliskich!

A tak na marginesie ufam, że czas Waszych wakacji (jak i moich) będzie przepięknie aktywnością fizyczną oraz okraszony doznaniem natury intelektualnej i estetycznej. ☀ Jacek Kurzepa, socjolog młodzieży, wykładowca SWPS we Wrocławiu

Dumni z dokonań

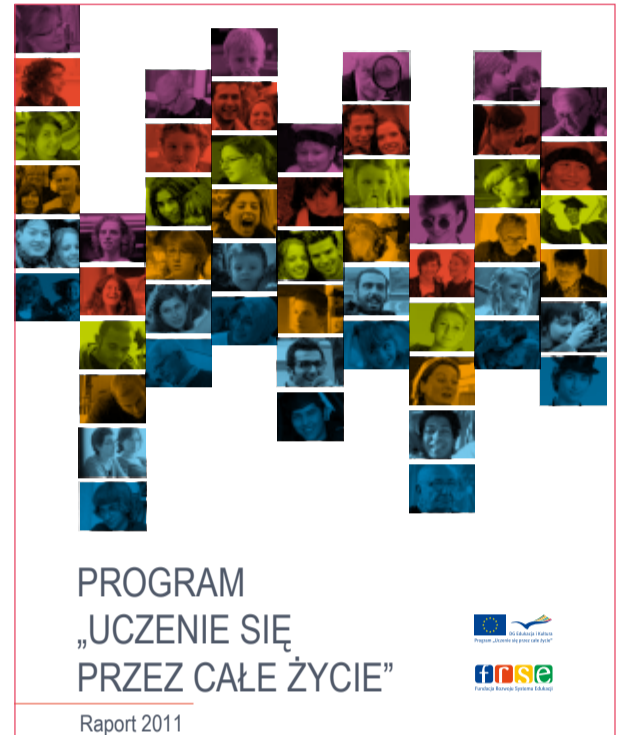
PUBLIKACJA Statystyki, relacje, rozmowy i przykłady dobrych praktyk – to wszystko znalazło się w najnowszym raporcie programu „Uczenie się przez całe życie” za 2011 r.

Krzysztof Szwałek
redaktor „Europy dla Aktywnych”
✉ eurodesk@eurodesk.pl

Raport opisuje jeden z najbardziej pracowitych, ale i owocnych okresów realizacji programu. Rok 2011 był bowiem nie tylko rokiem polskiego przewodnictwa w Unii Europejskiej, ale także początkiem dyskusji na temat nowego kształtu unijnych programów edukacyjnych i młodzieżowych. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu „Uczenie się przez całe życie” odegrała w tych wydarzeniach niezwykle istotną rolę. Jednocześnie jednak potrafiła na wysokim poziomie wykonać swoje stałe zadania – wspierać projekty służące podnoszeniu kwalifikacji osób w każdym wieku. O jakości prac FRSE najlepiej świadczy przyznany w 2011 r. certyfikat ISO w zakresie zarządzania międzynarodowymi i krajowymi programami edukacyjnymi.

Najważniejszą częścią raportu to kilkadziesiąt stron rzetelnych, usystematyzowanych informacji na temat funkcjonowania i osiągnięć programów sektorowych, programu międzysektorowego Wizyty Studyjne oraz pozostałych inicjatyw: Eurydice, eTwinning, European Language Label i Europass. O zeszłorocznych sukcesach programów mówią sami ich koordynatorzy, zwracając uwagę m.in. na rosnącą liczbę wniosków, poszerzenie bazy beneficjentów, sukcesy w pozyskiwaniu dodatkowych środków budżetowych oraz ważne wydarzenia promocyjne. Swoimi spostrzeżeniami dzielą się też dyrektorzy programu „Uczenie się przez całe życie” – Anna Atlas i Marcin Rolnik, dyrektor generalny Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji Mirosław Marczewski i przewodniczący Rady Fundacji, podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Mirosław Sielatycki.

NAJWAŻNIEJSZA CZĘŚĆ RAPORTU TO KILKADZIESIĄT STRON RZETELNYCH, USYSTEMATYZOWANYCH INFORMACJI NA TEMAT FUNKCJONOWANIA I OSIĄGNIĘĆ PROGRAMÓW SEKTOROWYCH, PROGRAMU MIĘDZYSEKTOROWEGO WIZYTY STUDYJNE ORAZ POZOSTAŁYCH INICJATYW



Sposób prezentacji informacji sprawia, że raport to jednocześnie wyczerpujący informator dla nowych beneficjentów. W przystępny sposób objaśnia zasady działania poszczególnych programów sektorowych, dzięki czemu czytelnicy bez problemu zorientują się, z których inicjatyw mogą skorzystać i w jaki sposób.

Ważną część publikacji stanowi też podsumowanie edukacyjnych wydarzeń związanych z polską prezydencją w Radzie Unii Europejskiej, w organizacji których Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji odegrała istotną rolę. Znajdziemy tu m.in. deklaracje końcowe konferencji dotyczących wielojęzyczności i mobilności, relacje z konferencji poświęconej współpracy szkolnictwa zawodowego i edukacji wyższej, najciekawsze fragmenty wystąpień zaproszonych gości oraz próbę podsumo-

wania całego dorobku polskiej prezydencji w dziedzinie edukacji.

Lektura raportu nie pozostawia wątpliwości – program „Uczenie się przez całe życie” to jeden z najważniejszych elementów polskiego krajobrazu edukacyjnego. Dzięki niemu tysiące uczniów, studentów, pracowników naukowych i administracyjnych korzysta z możliwości poszerzenia swych kompetencji, zarówno zawodowych, jak i społecznych. Jest też drugi wniosek: w FRSE udało się zgromadzić kadrę fachowców, dzięki której polski sposób realizacji programu „Uczenie się przez całe życie” może uchodzić za wzorcowy dla innych krajów UE. ☀

Raport będzie dostępny na stronie:
🌐 www.frse.org.pl

KRONIKA KWARTAŁU

FRSE promuje uczelnie wyższe

SPOTKANIE Z DZIENNIKARZAMI

► 25 kwietnia zaprosiliśmy do siedziby FRSE dziennikarzy edukacyjnych na **dyskusję o szkole w epoce cyfrowej** i osiągnięciach 16 tys. nauczycieli, realizujących na lekcjach zajęcia z wykorzystaniem technik informacyjno-komunikacyjnych w ramach programu eTwinning. Spotkanie (na zdj.) poprowadził dyrektor programu Tomasz Szymczak, a jego gości-



mi byli: dr Jan Fazlagić, jeden z pierwszych badaczy i popularyzatorów zarządzania wiedzą w oświacie oraz nauczyciele: Krystyna Kolendo-Dzięgielewska i Wojciech Wasylko.

PROMUJEMY POLSKIE STUDIA

► Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji była współorganizatorem **polskiego stoiska na międzynarodowej konferencji NAFSA**, która odbyła się w dniach 27 maja – 1 czerwca w Houston. Wzięli w niej udział reprezentanci kilkanastu polskich uczelni i instytucji związanych ze szkolnictwem wyższym. Oferta była promowana na stoisku organizowanym przez MNiSW oraz FRSE pod hasłem **Ready, Study, Go! POLAND**.

O PROJEKTACH CENTRALNYCH

► Celem seminarium zorganizowanego 16 maja w Warszawie było określenie **skuteczniejszych metod upowszechniania i wykorzystywania rezultatów projek-**

tów scentralizowanych realizowanych w Polsce oraz ustanowienie synergii między projektami zdecentralizowanymi i scentralizowanymi prowadzonymi w kraju. Była to dobra okazja do zaprezentowania przykładów tych projektów oraz do określenia wyzwań stojących przed uczelniami i innymi instytucjami w ramach nowego programu edukacyjnego „Erasmus dla wszystkich” na lata 2014-2020.

FRSE PARTNEREM KONGRESU

► W Kongresie Języków Obcych PASE, zorganizowanym w dniach 25-26 maja na Politechnice Warszawskiej, wzięło udział 500 osób związanych z oświatą – nauczycieli, lektorów, dyrektorów i menedżerów szkół językowych oraz przedstawicieli uczelni wyższych. Organizatorem imprezy było Stowarzyszenie na rzecz Jakości w Nauczaniu Języków Obcych PASE. ☀



PARADA SCHUMANA

12 maja punktualnie o 12.00 spod kościoła św. Anny w Warszawie ruszyła parada, a wraz z nią platforma wypełniona po brzegi roztańczonymi studentami świętującymi obchody 25-lecia programu Erasmus. Mimo deszczu w paradzie wzięło udział ponad 2 tys. euroentuzjastów.

Wielobarwny pochód otwierał transparent z hasłem: „Europa dla Rydzyka i Michnika” – w ten sposób organizator, Polska Fundacja im. Roberta Schumana podkreślał, że Europa jest otwarta dla wszystkich. – Parada Schumana jest jedną z nielicznych manifestacji za czymś, a nie przeciwko – mówili organizatorzy. ✪



DIALOG USYSTEMATYZOWANY W LICZBACH

80 proc.

młodych Polaków jest przeciwnych obniżeniu wieku wyborczego do 16. roku życia.

13 proc.

popiera postulat obniżenia wieku wyborczego do 16. roku życia

81 proc.

uczestników dialogu w Polsce uważa, że aby zwiększyć zaangażowanie młodzieży w życie demokratyczne, należy uwzględnić zdanie młodych ludzi przy podejmowaniu decyzji, które ich dotyczą (w gminie, mieście, kraju).

69 proc.

uważa, że dla zwiększenia aktywności młodych ludzi warto wprowadzić więcej lokalnych konkursów grantowych, a 45 proc. nadzieję widzi w tworzeniu lokalnych centrów organizacji pozarządowych dla młodych ludzi. ✪

Młodzi mają swoje zdanie

DIALOG Z MŁODZIEŻĄ Aż cztery tysiące Polaków wyraziło swoje zdanie w ramach drugiej rundy usystematyzowanego dialogu UE z młodymi Europejczykami. To najwięcej w całej Europie

Michał Braun
koordynator Krajowej Grupy Roboczej ds. Dialogu Usystematyzowanego UE z Młodzieżą

wy ludzi młodych (w Polsce MEN), narodowe agencje programu „Młodzież w działaniu” i wreszcie Komisja.

sza dotyczyła uczestnictwa młodych w wyborach, druga działania organizacji młodzieżowych. Wyniki konsultacji zo-

Dialog usystematyzowany to proces wciąż bardzo młody i ewoluujący – jedną z największych kontrowersji budzi fakt, że pomimo iż to młodzi ludzie mogą wypowiedzieć swoje zdanie, to nie oni decydują, jaki będzie temat konsultacji. Komisja Europejska po wielu spotkaniach z krajowymi radami młodzieży (w tym Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych) deklaruje gotowość zmiany tej sytuacji.

Kolejny dyskutowany temat, tym razem w ramach prezydencji cypryjskiej, dotyczy zaangażowania w życie społeczne i demokratyczne młodzieży ze środowisk imigranckich. ✪

Szczegółowe informacje nt. trzeciej rundy usystematyzowanego dialogu na stronie: www.mlodziez.org.pl

MŁODZIEŻ WYPOWIADAŁA SIĘ NA TEMATY PODZIELONE NA DWIE CZĘŚCI: PIERWSZA DOTYCZYŁA UCZESTNICTWA MŁODYCH W WYBORACH, DRUGA DZIAŁANIA ORGANIZACJI MŁODZIEŻOWYCH. WYNIKI KONSULTACJI ZOSTAŁY ZAPREZENTOWANE W MARCU NA UNIJNEJ KONFERENCJI.

Polska Grupa Robocza koordynująca proces poprzez wielorakie działania (od ankiet on-line przez spotkania otwarte oraz konkurs kierowany do młodzieży) zdołała zaangażować bezpośrednio wiele młodych osób, a metody konsultacji uznano za tak wartościowe, że włączono je do katalogu dobrych praktyk.

Młodzież wypowiedziała się na tematy podzielone na dwie części: pierw-

stały zaprezentowane i skompilowane z rezultatami dialogu z innych krajów na Unijnej Konferencji Młodzieżowej w marcu. Powstałe na ich podstawie dokumenty (w tym w Radzie Unii Europejskiej) to narzędzia, które posłużą jako podstawa do podjęcia działań w celu zmiany polityk wobec młodych ludzi. Działania takie mogą być podejmowane przez każdą organizację młodzieżową na wszystkich poziomach.

Wśród tematów poruszanych w dyskusjach były kreatywność i innowacje w organizacjach młodzieżowych, zaangażowanie młodych ludzi w życie demokratyczne oraz przyszłość unijnych programów młodzieżowych. W całej Unii w konsultacjach wzięło udział ponad dwadzieścia tysięcy młodych ludzi.

Usystematyzowany dialog, to forma komunikacji między młodymi ludźmi a decydentami. W proces zaangażowane jest także Europejskie Forum Młodzieży, krajowe rady młodzieży, ministerstwa odpowiedzialne za spr-

„Erasmus dla wszystkich” poprawiony

ROZMOWA – Ten kompromis nas satysfakcjonuje – mówi Tomasz Bratek, dyrektor Narodowej Agencji Programu „Młodzież w działaniu”

Rozmawiała Paulina Puchalska
Eurodesk Polska
paulina.puchalska@frse.org.pl

Najnowsza koncepcja programu „Erasmus dla wszystkich” zakłada, że w jego ramach powstanie rozdział z niezależną linią budżetową. Co to oznacza?

Uzgodniona wersja projektu rozporządzenia ustanawiającego program obejmuje nowy rozdział o nazwie „Młodzież”, w którym wymienione zostały konkretne cele, jakie program będzie wspierać w obszarze młodzieży. Mają one decydować o jego wyjątkowości i odrębności od innych obszarów kształcenia, a należą do nich: podniesienie poziomu kluczowych kompetencji i umiejętności młodych ludzi, a zwłaszcza młodych osób

z mniejszymi szansami; promowanie ich aktywnego uczestnictwa w życiu demokratycznym i społecznym; podniesienie jakości działań na rzecz młodych ludzi poprzez wsparcie dla organizacji pracujących z młodzieżą i na jej rzecz; rozwijanie współpracy oraz narzędzi ułatwiających uznawalność wyników edukacji pozaformalnej; promowanie mobilności młodzieży w UE i w krajach z nią sąsiadujących. Te cele wpisują się w realizację strategii odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży, przyjętej na lata 2010-2018, o co w trakcie negocjacji zabiegała spora część państw członkowskich, a także mocno wspierała Polska podczas prezydencji.

Czy dzięki temu środków na młodzież będzie więcej niż w „MwD”?
Obecnie jesteśmy na etapie prac nad

projektem, później nastąpi jego czytanie w Parlamencie Europejskim, a osobno będzie prowadzona dyskusja o wysokości środków, jakie trafią do budżetu programu, gdyż stanowi on jeden z elementów Wieloletnich Ram Finansowych UE na lata 2014-2020. Na razie jest za wcześnie, by mówić o konkretnych kwotach, choć w zdecydowanej większości wyrażane są oczekiwania, że pieniądze powinny być więcej. Z drugiej strony musimy realistycznie patrzeć na możliwości budżetowe dotkniętych kryzysem państw członkowskich UE.

Czy kompromis w postaci „młodzieżowego” rozdziału w „Erasmusie dla wszystkich” jest satysfakcjonujący?
Oczywiście, udało się wywalczyć podkreślenie ważności projektów młodzieżowych. Komisja Europejska od początku mówiła o nowym, jednolitym

programie, a rozdział „młodzieżowy” zawiera w sobie to, o co walczyliśmy. Nie warto zajmować się nazewnictwem, bardziej warto podkreślić, że jakie działania będziemy mogli dofinansowywać. Miejmy nadzieję, że ten kompromis uda się utrzymać do końca negocjacji.

Warto wspomnieć, że w części obrad dotyczącej młodzieży ministrowie przyjęli projekt konkluzji w sprawie wspierania kreatywności i innowacyjności młodych ludzi. W dokumencie podkreślono wagę tych umiejętności jako pożądanego na rynku pracy i w życiu społecznym, a wspieranie ich rozwoju uznano za szczególnie istotne w kontekście walki z wysokim bezrobociem młodych osób w Unii Europejskiej.

Nie wszystkie wspierane obecnie działania znalazły się w nowym programie. Zniknąc mają np. popularne w Polsce inicjatywy młodzieżowe. Co się stanie z resztą akcji: wymianami, wolontariatem, Eurodeskem?

Rozdział „Młodzież” przewiduje wspieranie takich form działania, jak: wymiany młodzieży, Wolontariat Europejski

oraz funkcjonowanie sieci Eurodesk. Znikną inicjatywy młodzieżowe, ale Komisarz ds. Edukacji i Kultury podkreśla, że edukacja pozaformalna na tym nie straci. Więcej projektów realizowanych z partnerami z zagranicy pomoże promować, jakże ważną w dzisiejszym świecie, mobilność młodych ludzi, otworzy ich na nowe doświadczenia, nowe kultury. Nie od dziś wiadomo, że jest to sposób na zdobycie kluczowych kompetencji, zarówno osobowościowych, jak i społecznych, które są nieocenionym wsparciem dla rozwoju edukacyjnego i zawodowego.

Osobiście mam jednak głęboką nadzieję, iż uda się nakłonić Komisję Europejską do utrzymania w ramach nowego programu działań krajowych na rzecz młodzieży. Nasze wieloletnie doświadczenie pokazuje dobitnie, jak bardzo są one potrzebne i jak w sposób znaczący uzupełniają istniejące w Polsce środki skierowane na finansowanie inicjatyw młodzieży. ✪

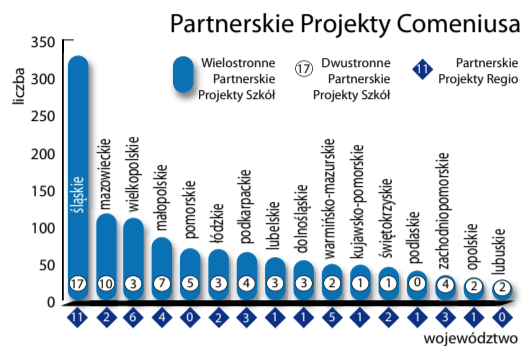
Więcej o na ten temat:
www.frse.org.pl



Edukacja szkolna

STATYSTYCY POLICZYLI

COMENIUS 2012 – JAK ZAWSZE DUŻO PROJEKTÓW



W rundzie selekcyjnej 2012 Narodowa Agencja Programu „Uczenie się przez całe życie” dostała 1343 wnioski o dofinansowanie projektów partnerskich programu Comenius, z czego 1233 dotyczyły Wielostronnych Partnerskich Projektów Szkół, 67 – Dwustronnych Partnerskich Projektów Szkół, a 43 – Partnerskich Projektów Regio.

Na pierwszym etapie selekcji odrzucono formalnie 17 wniosków: 16 na Wielostronne Partnerskie Projekty Szkół, cztery – na Partnerskie Projekty Regio i jeden na Projekt Dwustronny. Ostateczne wyniki trwającej oceny merytorycznej zostaną ogłoszone w lipcu.

REKORDZISTĄ WŚRÓD WOJEWÓDZTWA NIEZMIENNIE POZOSTAJE WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Zainteresowanie programem oraz ogólna liczba wniosków o dofinansowanie partnerskich projektów Comeniusa od kilku lat utrzymują się na stałym poziomie. Rekordzistą wśród województw niezmiennie pozostaje województwo śląskie, z liczbą około 300 wniosków w kolejnych latach, co stanowi mniej więcej jedną piątą ogólnej liczby aplikacji składanych co roku przez polskie szkoły. Ze względu na wysokość przyznanego przez Komisję Europejską budżetu, w Polsce w programie Comenius co roku możemy dofinansować około 600 najlepszych projektów partnerskich. ✪

– Julia Plachecka

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU ETWINNING

Maria Skłodowska-Curie wciąż łączy pokolenia

Licznik Geigera jako pomoc naukowa

Wspólny hołd dla Marii Skłodowskiej-Curie – taki był tytuł polsko-francuskiego projektu, zrealizowanego przez wychowanków i ich opiekunów z Niepublicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Łaskowej.

Uczestnicy przedsięwzięcia utworzyli międzynarodowe grupy projektowe, z których każda zajęła się innym tematem, m.in. dzieciństwem M. Skłodowskiej-Curie, okresem jej studiów, pobytem we Francji i małżeństwem z Piotrem Curie, wyróżnieniami i miejscami

TO BYŁO WIELKIE ŚWIĘTO PRZYJAŹNI – WSPOMINAJĄ UCZESTNICY PROJEKTU

pamięci.

W ramach poznawania kraju partnera organizowano wystawy i prezentacje, którym towarzyszyły dodatkowe atrakcje, np. degustacja ciastek francuskich, pokaz kankana czy śpiew popularnego kanonu Panie Janie. Przedsięwzięcia były relacjonowane na TwinSpace i szkolnej stronie projektu.

Młodzi uczestnicy poznali też budowę materii i wpływ promieniowania na człowieka – wyposażeni w licznik Geigera zmierzili naturalne promieniowanie materiałów, z którymi każdy ma do czynienia na co dzień.

To była wartościowa lekcja nie tylko geografii, historii, sztuki, ale przede wszystkim lekcja przyjaźni. Jak napisała koordynatorka z Francji, między Polską a Francją wydarzyło się coś wielkiego.

—red.

Magnetyzm eTwinningu: ten program uzależnia!

ETWINNING Ten program zafascynował mnie od pierwszego spotkania. Teraz, po kilku latach, uśmiecham się, kiedy jestem proszona o poradę jako ekspert.



Uczestnicy projektu eTwinning z samodzielnie opracowaną książeczką

Renata Wojtaś

nauczycielka języka angielskiego w Szkole Podstawowej nr 32 w Bielsku-Białej

O istnieniu programu eTwinning dowiedziałam się podczas warsztatów zorganizowanych przez Śląskie Kuratorium Oświaty oraz FRSE i NSS. Pomysł współpracy szkół poprzez internet oraz szeroki wachlarz oferowanych możliwości wydały mi się wyjątkowo atrakcyjne.

Natychmiast po zarejestrowaniu się w programie podjęłam próbę nawiązania kontaktu z przedstawicielami szkół europejskich. Ku mojej radości – na zamieszczoną propozycję współpracy odpowiedziało kilkunastu nauczycieli z różnych krajów. Wkrótce też zarejestrowaliśmy pierwszy projekt. Tak rozpoczęła się moja przygoda z eTwinningiem, która trwa do dziś i wciąż się rozwija.

Metodą prób i błędów, z pomocą innych nauczycieli i specjalistów NSS, nauczyłam się wykorzystywać narzędzia dostępne w TwinSpace. Teraz, po kilku latach, uśmiecham się, kiedy jestem proszona przez

innych nauczycieli o poradę jako ekspert. I cieszę się, gdy mogę pomóc.

Jestem zwolenniczką wykorzystywania możliwości, jakie daje eTwinning w pracy pedagogicznej. Projekty to doskonały sposób motywowania uczniów. Pomagają kształtować pożądane postawy, rozwijają procesy metakognitywne, wspomagają wszechstronny rozwój. Co roku rejestruję kilka projektów i poszerzam swoją grupę kontaktów o nowych nauczycieli. Staram się wybierać tematykę atrakcyjną dla uczniów, a jednocześnie wartościową pod względem edukacyjnym. Często przedstawiam własne propozycje, natomiast zawsze pozostaję otwarta na ciekawe pomysły innych nauczycieli.

Wiele naszych projektów zdobyło Krajowe i Europejskie Odznaki Jakości. Jeden z nich zajął trzecie miejsce w Ogólnopolskim Konkursie eTwinning 2010, natomiast projekt *The new adventures of the Twinnies around the world* zwyciężył w Europejskim Konkursie eTwinning 2012. Te sukcesy mają dla mnie ogromne znaczenie, ponieważ świadczą o wartości

projektów. Osiągnięcia te promują szkołę w środowisku lokalnym, krajowym, a także europejskim, podnosząc jej prestiż.

eTwinning pozwala nauczycielom na stosowanie ciekawych, atrakcyjnych dla ucznia i innowacyjnych metod pracy. Udział w warsztatach, konferencjach, seminariach eTwinning stanowi znakomitą formę doskonalenia zawodowego nauczyciela, ułatwia zdobywanie kolejnych stopni awansu zawodowego, a tym samym wpływa na podnoszenie jakości działań dydaktyczno-wychowawczych i jakości pracy szkoły.

Korzyści płynące z realizacji projektów dotyczą jednak przede wszystkim uczniów. Zajęcia kółka eTwinning rozwijają kompetencje kluczowe, pozwalają zdobywać wiedzę i umiejętności. Praca nad projektami wywiera korzystny wpływ na rozwój intelektualny, społeczny i emocjonalny uczniów. Działalność praktyczna jest odpowiednio zharmonizowana z opowywaniem wiedzy o rzeczywistości, pozwala na rozbudzanie zainteresowania światem, rozwijanie tożsamości europejskiej. Wspólna nauka i zabawa skłania też do wykorzystywania języka angielskiego.

Jest jeszcze jeden ważny powód, dla którego warto brać udział w eTwinningu. Można w nim spotkać przedstawicieli różnych krajów i kultur, których łączą wspólne cele. Wspólna praca zamienia się często w przyjaźń.

Zaliczam siebie do grupy osób pozytywnie uzależnionych od eTwinningu, dla których jest on skarbnicą pomysłów i źródłem inspiracji. Polecam ten program wszystkim nauczycielom, ponieważ udział w eTwinningu to niesamowite doświadczenie. Trzeba spróbować, aby się przekonać. ✪

Więcej o programie eTwinning: www.etwinning.pl

Zagrajmy jak nasi dziadkowie!

COMENIUS Turniejem Gier Dawnych młodzież, nauczyciele oraz seniorzy uczcili Tydzień Comeniusa w Zespole Placówek Oświatowych w Morawicy

Katarzyna Welik

reporterka euodesk@euodesk.pl

Impreza została zorganizowana 9 maja 2012 r., w ramach realizowanego od roku projektu Comenius *Let's play together like grandpa!* (*Pograjmy jak nasi dziadkowie!*), inspirowanego rokiem integracji międzypokoleniowej 2012. Pomysłodawcy projektu uznali, że temat gier i zabaw naszych dziadków jest świetną okazją, aby zwrócić uwagę młodzieży na wartość rodziny.

W trakcie majowej imprezy uczniowie mieli okazję zaprezentować popularne w czasach swoich dziadków gry – zarówno polskie, jak i europejskie. Grano m.in. w kapsle, kamienie i tiddlywinks, rzucono też pierścieniem i kapustą do beczki oraz

skakano przez skakankę. W programie znalazła się również debata dotycząca różnic międzypokoleniowych, do udziału w której zaproszono nie tylko uczniów, ale także przedstawicieli starszego pokolenia, lokalne władze i emerytowanych nauczycieli. Debatę wzbogaciły występy artystyczne uczniów.

– Poprzez projekt *Let's play together like grandpa!* chcemy kształtować wartości. Zależy nam na tym, aby wesprzeć integrację międzypokoleniową oraz nauczyć młodzież szacunku do rodziny. Życzylibyśmy sobie również, by dziadkowie, którzy mają często więcej czasu niż rodzice, wykorzystywali go, angażując się w życie wnucząt – mówi Monika Pabian, polonistka z Zespołu Placówek Oświatowych w Morawicy. Dyrektor Zespołu dodaje: – To, że przypominamy młodzieży nasze gry,

zabawy i zwyczaje, przy okazji mówiąc np. o obowiązujących wtedy wartościach, jest znakomitą lekcją wychowawczą.

Do tej pory w ramach projektu uczniowie opracowali plakaty motywujące do nauki języków obcych, przeprowadzili wywiady z seniorami na temat form spędzania czasu wolnego, zaprojektowali kartki bożonarodzeniowe, a także opracowali prezentację i film promujący szkołę, region i kraj. Odbyły się także dwie wizyty studyjne: w Belgii i Portugalii.

Na zakończenie projektu dwóch wybranych uczniów z gimnazjum w Morawicy wyjedzie na kilkumiesięczną wymianę do jednego z krajów partnerskich. ✪

Więcej szczegółów na stronach: www.comenius.org.pl

COMENIUS

Zapraszamy do udziału w najbliższej rundzie selekcyjnej akcji Comenius – Mobilność Szkolnej Kadry Edukacyjnej, w której wykorzystamy dodatkowe środki na dofinansowanie

wyjazdów zagranicznych polskich nauczycieli. Termin nadsyłania wniosków upływa w dniu 17.09.2012 (decyduje data stempla pocztowego) – tym razem dofinansowywać będziemy kursy zagraniczne (tj. szkolenia, konferencje, *jobshadowing*)

planowane w terminie od 1.01.2013 r. do 30.04.2013 r.

AKCJA SPOŁECZNA

Chcesz, by prawo głosu w wyborach przysługiwało już od 16. roku życia? Po-

przyj ten pomysł w internecie! Na stronie voteat16.eu znajdziesz informacje o wieku wyborczym w poszczególnych krajach oraz najważniejsze argumenty przemawiające za jego obniżeniem. Dowiesz się również, jakie działania podję-

ły rozmaite organizacje młodzieżowe w Europie, by przekonać decydentów do zmian. Możesz też sprawdzić, w jaki sposób zaangażować się w kampanię. Jej organizatorem jest Europejskie Forum Młodzieży.



Urszula Skolimowska (z lewej) w towarzystwie współuczestników kursu

Rozwój to jedyne wyjście

MOBILNI NAUCZYCIELE COMENIUSA Urszula Skolimowska: – Doksztalcanie się to zadanie każdego nauczyciela!

Urszula Skolimowska
nauczycielka fizyki w Zespole Szkół
Ogólnokształcących w Suchej Beskidzkiej

Liczba uczniów chętnych do podejmowania kształcenia w kierunkach ścisłych i technicznych w ostatnich latach maleje. Wyzwaniem dla nauczycieli staje się więc zachęcanie ich do wyboru tych kierunków poprzez nietypowe i atrakcyjne zajęcia. Jak sprawić, by takie były? Ja wybrałam Comeniusa. Przeanalizowałam moją pozycję zawodową oraz wyzwania, jakie stawia idea budowania społeczeństwa opartego na wiedzy, i zdecydowałam się na udział w kursie School Robotics w ramach Mobilności Szkolnej Kadry Edukacyjnej.

Dlaczego robotyka? Bo to dziedzina, która wymaga wiedzy i umiejętności z różnych dyscyplin – m.in. fizyki, matematyki i informatyki. Jest bardzo aktualna i może służyć jako narzędzie do kształtowania różnorodnych kompetencji uczniów. Programowanie robotów wymaga od konstruktorów dobrego opanowania nie tylko podsta-

wowych zasad korzystania z technologii informatycznej, ale także zrozumienia budowy programu służącego do obsługi robotów. Praca z takim programem uczy przestrzegania zasad logiki matematycznej, co służy doskonaleniu kompetencji w innych zakresach edukacji.

A dlaczego zdecydowałam się na kurs? Bo wierzę, że zadaniem każdej osoby pracującej z młodzieżą jest permanentne wzbogacanie wiedzy i rozwijanie umiejętności. Taka postawa zapewnia właściwy poziom kształcenia i osiąganie pożądanych efektów pracy. Nauczyciel uczy i wychowuje również własnym przykładem.

Podczas wyjazdu istotna była też możliwość doskonalenia umiejętności językowych. Spotkanie nauczycieli z krajów UE i wymiana doświadczeń stanowią niepowtarzalną sposobność poznawania kultur i obyczajów innych krajów. ✨

– oprac. Magdalena Zaluska

Więcej o programie:

www.comenius.org.pl

SONDA

Czy w pracy zawodowej wykorzystujesz znajomość języka obcego?

Małgorzata Oikowska
menedżerka, wolontariuszka

Języki obce są przede wszystkim moją pasją. Niekiedy wystarczy zamienić kilka słów z tubylcami Indii czy Ugandy w ich rodzimym języku, żeby zdobyć cenną i trwałą przyjaźń kogoś, kto różni się ode mnie nie tylko pod względem języka ojczystego, koloru skóry, cywilizacji, ale i kultury, w jakiej się wychowywał. Jako wolontariuszka pracowałam w szkołach na Ukrainie, w Albanii, Ugandzie, Indiach. Wszędzie tam znajomość języka była bardzo pomocna. A nauka obcej mowy nie jest trudna pod warunkiem, że motywacją jest miłość bliźniego.

Miroslaw Goresz
historyk

W zawodzie historyka nie jest konieczna biegła znajomość języków. Ważniejsze jest umiejętne korzystanie z dostępnych materiałów pomocniczych, aby jak najbardziej wiernie przełożyć tekst. Mimo to staram się systematycznie podnosić kwalifikacje językowe, m.in. poprzez udział w kursach zagranicznych (w ubiegłym roku przez dwa tygodnie uczyłem się w szkole w Brighton) czy przeglądanie internetu, np. obcojęzycznych depesz dyplomatycznych w serwisie Wikileaks. Bez znajomości języka angielskiego nie byłoby to możliwe.

Małgorzata Boryna
pracowniczka branży turystycznej

Pracuję w branży turystycznej, gdzie znajomość języków obcych jest bardzo przydatna. Komunikuję się w języku angielskim, ale zdarza mi się korzystać też z języka niemieckiego czy rosyjskiego, nierzadko z pomocą mowy ciała. Jednak to język angielski odgrywa największą rolę. Traktuję go jak klucz do bramy, który otwiera cały świat. Kiedy jest się za granicą i słyszy się język angielski, nagle wszyscy stają się przyjaciółmi. Każdy chce się zjednoczyć, nieważne z jakiego zakątka kuli ziemskiej pochodzi i gdzie zawędrował.



Wybrani zwycięzcy konkursów eTwinning w roku 2012:

Konkurs Nasz projekt eTwinning – VIII edycja 2012

Kat. 3-6 lat:

Przedszkole nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi w Zabrzu
Tytuł projektu: *musEUms*
Koordynator: Anna Krzyżanowska

Kat. 7-12 lat:

Szkoła Podstawowa nr 32 w Bielsku-Białej
Tytuł projektu: *The new adventures of the Twinnies around the world*
Koordynator: Renata Wojtaś

Kat. 13-19 lat

Zespół Szkół nr 9, Gimnazjum nr 3 im. Polskich Noblistów we Wrocławiu
Tytuł projektu: *Teens 4 Teens*
Koordynator: Małgorzata Tomczak-Walkusz

Konkurs Maria Skłodowska-Curie

Niepubliczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Laskowej
Tytuł projektu: *Wspólny hold dla Marii Skłodowskiej-Curie*
Koordynator: Stanisława Balonek

Konkurs Wnukowie i Dziadkowie

Publiczne Przedszkole nr 17 w Jastrzębie Zdrój
Tytuł projektu: *Grandparent's experience in love: grandchildren*
Koordynator: Anna Urbasik

Więcej informacji na stronie:

www.etwinning.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU COMENIUS

Pierwsze w Radomsku centrum dla dzieci i rodziców to jeden z najważniejszych efektów projektu *Family Matters*

Polsko-brytyjska wymiana doświadczeń

Oprac. Krzysztof Szwałek
redaktor „Europy dla Aktywnych”
euodesk@euodesk.pl

Celem projektu *Family Matters*, realizowanego w latach 2009-2011 w ramach akcji Comenius – Partnerskie Projekty Regio, było porównanie sposobów świadczenia usług edukacyjnych na rzecz dzieci i młodzieży w Radomsku (woj. łódzkie) i brytyjskim Lincolnshire. Partnerom

w projekcie zależało przede wszystkim na zidentyfikowaniu i popularyzacji najlepszych praktyk w tym zakresie. W trakcie projektu analizowano też sytuację społeczną rodzin imigranckich i problem adaptacji dzieci imigrantów w środowisku szkolnym oraz badano rolę wolontariatu we wspieraniu rodzin.

Cele projektu zostały osiągnięte – partnerzy wymieniali się doświadczeniami, brali udział w konferencjach na temat uczestnictwa dzieci i młodzieży



Elementem projektu były m.in. warsztaty malarskie

w życiu społecznym oraz spotykali się z nauczycielami i uczniami na wizytach studyjnych. Realizacja projektu przyniosła wiele rezultatów – ciekawych, wartościowych, niejednokrotnie zaskakujących. Powstała m.in. dwujęzyczna strona internetowa projektu (www.familymatters.pl) zachęcająca młodzież

do angażowania się w życie szkoły, grupy rówieśniczej czy społeczności.

Niewątpliwie największym osiągnięciem projektu jest otwarcie w Radomsku pierwszego centrum dla dzieci i rodziców, które cieszy się ogromną popularnością wśród radomszczańskich rodzin ✨

JĘZYKI OBCE WCIĄŻ ZBYT OBCE

98 proc. Europejczyków jest przekonanych, że uczenie dzieci języków obcych to dobry pomysł. Niestety, nauka nie idzie za dobrze. Dziewięciu na dziesięciu obywateli UE nie ma wątpliwości, że umiejętność posługiwania się obcym językiem jest bardzo przydatna. Z innych badań wynika jednak, że pomiędzy aspiracjami a rzeczywistością jest spora różnica: testy wśród nastolatków przeprowadzone w 14 krajach Europy pokazały, że zaledwie 42 proc. młodych ludzi sprawnie posługuje się pierwszym z języków obcych, a 25 proc. – drugim. Odpowiednio 14 i 20 proc. badanych nie osiągnęło nawet podstawowego poziomu znajomości pierwszego i drugiego języka obcego. ✨



Szkolnictwo wyższe

OTO CZŁOWIEK

RYSZARD ZAMORSKI

ambasador Erasmusa, koordynator wydziałowy, prodziekan



– Byłem zaangażowany w działania Erasmusa od samego początku – od momentu przystąpienia Polski do tego programu – wspomina dr Ryszard Zamorski z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, obecnie prodziekan ds. dydaktycznych i studenckich na Wydziale Rolnictwa i Biotechnologii. Od lat jest niezwykle aktywnym koordynatorem wydziałowym. Z jego inicjatywy podpisano 50 umów o współpracy z uczelniami zagranicznymi (to obecnie około połowy wszystkich umów erasmusowych na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym). Entuzjazm i wyjątkowa skuteczność w rozszerzaniu współpracy bydgoskiej uczelni z zagranicznymi partnerami okazały się mocnymi atutami

Z JEGO INICJATYWY PODPISANO AŻ 50 UMÓW O WSPÓŁPRACY

jego kandydatury na polskiego ambasadora Erasmusa.

Doktor R. Zamorski jest osobą otwartą, pomocną i zawsze chętnie dzieli się swoją wiedzą i doświadczeniem. Pomaga przygotować się do wyjazdu dziesiątkom studentów, którzy wracają na bydgoską uczelnię naładowani wiedzą i pozytywną energią. Przyjmuje też na swoim wydziale zagranicznych erasmusowców – około pięćdziesięciu rocznie. Sam również dużo podróżuje służbowo; jest przekonany, że przyjazne kontakty międzyludzkie są fundamentem wszelkiej współpracy. ✿

– Małgorzata Członkowska-Naumiuk



TRZY PYTANIA DO...

PROCEDURY MOBILNOŚCI MUSZĄ BYĆ PRZEJRZYSZE

Rozmowa z Marią Misiewicz,
Ekspertem Bolońskim

Jest Pani pionierem w propagowaniu założeń i zasad systemu ECTS w naszym kraju. Dlaczego ten system jest u nas niedostatecznie dobrze znany?

Prawidłowa implementacja systemu ECTS wymaga sporego nakładu pracy i finansów. Uczelnie, nie otrzymując wsparcia z zewnątrz, często wprowadzały ECTS w minimalnym zakresie. Wdrażane, tylko wybrane elementy systemu nie mogły więc być promowane wśród społeczności akademickiej.

Realizacja mobilności studentów wymaga wzajemnego zaufania. Jak zyskać pewność, że kształcenie w jednostce, z którą współpracujemy, jest równie dobre jak nasze?

Poprzez właściwy dobór uczelni partnerskiej. Trzeba przeanalizować jej stronę internetową: ofertę kształcenia, regulamin studiów, zasady mobilności, misję, oraz zdobyć brakujące dane i wyjaśnić problematyczne informacje w rozmowach prowadzonych przed podpisaniem umowy o wymianie studentów.

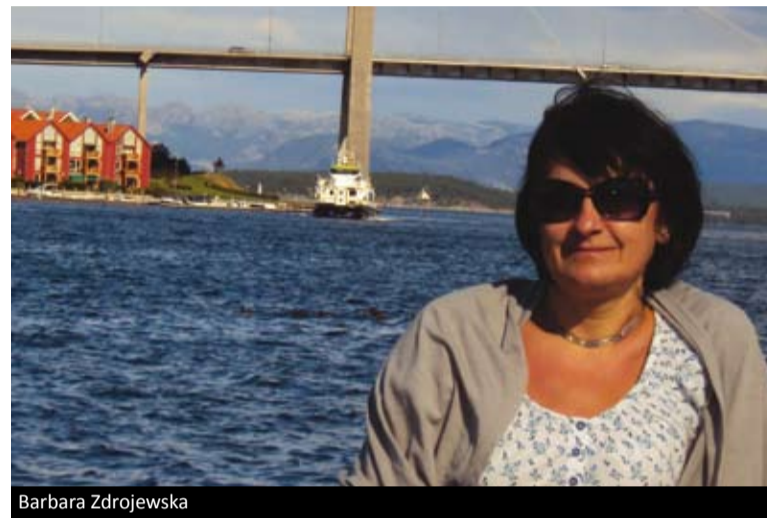
Czy jesteśmy w stanie do roku 2020 osiągnąć wskaźnik 20 proc. absolwentów, którzy w trakcie studiów lub praktyk zagranicznych zdobyli co najmniej 15 punktów ECTS, bez poprawienia mechanizmów związanych z zaliczeniem okresu studiów?

Nie osiągniemy takiego wskaźnika, ale powinniśmy dążyć do niego, ustalając przejrzyste procedury mobilności i uznawalności akademickiej oraz tworząc elastyczne programy kształcenia – najlepiej z tak zwanym oknem mobilnym, czyli semestralnym programem dającym się łatwo zastąpić innym. ✿

– rozm. Beata Skibińska

Odkrywamy tajemnicę lubelskiego sukcesu

FUNDUSZ STYPENDIALNY I SZKOLENIOWY 412 wymian, w tym aż 370 wyjazdów pracowniczych – to osiągnięcia WSPiA z Lublina w pierwszej edycji FSS



Barbara Zdrojewska

Magdalena Gessel

Zespół Programów Stypendialnych
✉ magdalena.gessel@frse.org.pl

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji z Lublina realizowała w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego wymiany ze wszystkimi państwami-darczyńcami – podpisano aż sześć umów partnerskich. Intensywność współpracy pozwoliła WSPiA na zdobycie tytułu Lidera Mobilności FSS w kategorii Wyjazdy pracowników polskich oraz Przyjazdy pracowników z Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

– Gdyby nie FSS, nie zaczęlibyśmy współpracy z uczelniami z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu – mówi Barbara Zdrojewska, koordynatorka programu FSS i Erasmus na WSPiA. – Nie realizowalibyśmy projektów międzynarodowych, które wpłynęły na inne postrzeganie naszej uczelni. Nie zyskalibyśmy też statusu jednostki efektywnie współpracującej z zagranicą.

Zdaniem Barbary Zdrojewskiej wyjazdy szkoleniowe pracowników admi-

nistracyjnych stanowiły dobrą okazję do zaobserwowania rozwiązań stosowanych w uczelniach partnerskich. – Nasza kadra mogła podpatrzeć inne metody rozwiązywania tych samych problemów i inną organizację działów. Pracownicy poznali też najlepsze praktyki oraz podnieśli swe kwalifikacje językowe i społeczne. Dzięki temu możliwe było wprowadzenie nowej organizacji pracy – mówi B. Zdrojewska.

Według koordynatorki szkolenia dotyczące metod dydaktycznych poszerzyły warsztat pracy wykładowców. Pozwoliły też wyodrębnić obszary, w których zaistniała potrzeba dalszej współpracy. – Nasza kadra poznała systemy edukacji Norwegii, Islandii i Liechtensteinu, nowe metody kształcenia, wymieniła doświadczenia, miała też okazję do porównań i przeniesienia sprawdzonych rozwiązań do uczelni macierzystej. Wyjazdy zainspirowały do ściślejszego współdziałania przy konkretnych zagadnieniach i zaowocowały wspólnym przygotowaniem projektów partnerskich. Nawiązane kontakty pozwoliły też na zaplanowanie dalszych mobilności – dodaje Barbara Zdrojewska.

Studenci WSPiA mogli odbyć semestr studiów lub praktyki za granicą, w trakcie których – dzięki porozumiewaniu się w j. angielskim – rozwinęli swoje kompetencje językowe. Wielu młodych ludzi uczyło się też rzadziej używanych języków: norweskiego czy islandzkiego. Wymiany oznaczały dla nich zetknięcie się z inną kulturą, przebywanie w międzynarodowym środowisku, poznanie ludzi z wielu zakątków świata i nawiązanie nowych kontaktów. Bardzo ważne z punktu widzenia przyszłej kariery zawodowej uczestników było też zetknięcie się z innym rynkiem pracy.

Obecnie, mimo zakończenia finansowania, współpraca zapoczątkowana dzięki Funduszowi Stypendialnemu i Szkoleniowemu funkcjonuje zarówno w obszarze edukacyjnym, jak i pomiędzy uczelniami biurami wymiany studenckiej. Podejmowane są wspólne inicjatywy w ramach programu Erasmus. Przygotowywane są kolejne, wspólne wnioski do programu Leonardo da Vinci.

– Dzięki Funduszowi mieliśmy okazję poznać kraje, które do tej pory – ze względów finansowych i z uwagi na bariery kulturowe – były poza naszym zasięgiem – zauważa Barbara Zdrojewska. – Program FSS odniósł tak wielki sukces dzięki swojej konstrukcji: umożliwiał wypłatę środków dla partnerów przyjmujących oraz przewidywał stypendia nie tylko dla pracowników polskich uczelni wyjeżdżających do państw-darczyńców, ale również dla pracowników uczelni partnerskich przyjeżdżających do Polski.

– Program FSS umożliwił nam rozpoczęcie współpracy, z której korzyści odnoszą obie strony. To jest właśnie jego fenomen – podsumowuje Barbara Zdrojewska. ✿

Więcej o FSS na stronie:
✉ www.fss.org.pl

Wyjazd z Erasmusem – nagroda czy kara?

ERASMUS Ponad połowa studentów wracających z zagranicznych szkół ma problemy z zaliczeniem zdobytych osiągnięć. Nowe zasady oceniania uczelni powinny to zmienić

Beata Skibińska

zastępca dyrektora programu
„Uczenie się przez całe życie”
✉ beata.skibinska@frse.org.pl

Program międzynarodowej mobilności studentów Erasmus świętuje swoje 25-lecie. Tyle też trwa dyskusja nad uznawalnością akademicką, czyli procedurą zaliczania okresu studiów zrealizowanego przez studenta Erasmusa w partnerskiej uczelni zagranicznej.

Już po dwóch latach funkcjonowania programu ustalono, że brak przejrzystych procedur uznawalności stanowi poważną barierę mobilności akademickiej. Rozwiązaniem miał być ECTS – system transferu osiągnięć studenta. Jego prawidłowe wdrożenie i stosowanie, zgodne

z Przewodnikiem dla użytkowników ECTS, gwarantuje przejrzystość oferowanych programów kształcenia, profesjonalną organizację mobilności i czytelne zasady uznawalności akademickiej. Niestety – według najnowszych badań przeprowadzonych przez Stowarzyszenie Erasmus Student Network (projekt PRIME – Problems of Recognition in Making Erasmus) aż 54 proc. studentów powracających z Erasmusa wciąż ma problemy z zaliczeniem zdobytych osiągnięć.

Dlaczego po 22 latach dobrowolnego, a od 2005 r. nakazanego ustawą o szkolnictwie wyższym, stosowania systemu ECTS, tak wielu studentów powracających z Erasmusa ma problemy z uznaniem osiągnięć zdobytych za granicą? Dlaczego mówią: ten wyjazd miał być dla mnie nagrodą, a okazał się być karą?

Główną przyczyną jest brak skutecznych mechanizmów wdrażania krajowych regulacji prawnych do procesu kształcenia oraz niewywiązywanie się uczelni z zobowiązań wynikających z Karty Uczelni Erasmusa. Z punktu widzenia rosnącej konkurencji na rynku edukacyjnym i malejącej liczby kandydatów na studia oba powody wydają się niesłuszne.

Narodowa Agencja Programu Erasmus szansę na poprawę sytuacji widzi w nowych zasadach oceny programowej i instytucjonalnej, której dokonywać będzie Polska Komisja Akredytacyjna – do kryteriów akredytacji włączono bowiem prawidłowe wdrożenie systemu ECTS. ✿

Więcej informacji o ECTS:
✉ www.erasmus.org.pl

ERASMUS MUNDUS

Zainteresowanie polskich uczelni realizacją wspólnych studiów wciąż utrzymuje się na umiarkowanym poziomie. W ostatnim konkursie wniosków (kwiecień 2012) do Agencji Wykonawczej

wpłynęło 27 wniosków o realizację wspólnych studiów magisterskich (na 177 złożonych) i 15 wniosków o realizację wspólnych studiów doktoranckich (na 135 złożonych) z udziałem polskich uczelni. Wyniki konkursu w lipcu.

ERASMUS

O udział w Erasmusie w roku 2012/13 ubiega się 270 uczelni. Szkoły, które pomyślnie przeszły ocenę formalną, planują wysłać do uczelni i instytucji partnerskich w Europie łącznie ponad

18 tys. studentów (na studia i praktyki) oraz ponad 5 tys. nauczycieli i pracowników uczelni. W stosunku do roku 2010/11 oznaczałoby to zwiększenie wymiany studentów o 4 tys., a pracowników – o ok. 2 tys.

ERASMUS - EILC

Rekordowa liczba zagranicznych studentów przyjedzie w tym roku do Polski, aby uczyć się języka na intensywnych kursach językowych Erasmus. Ogółem wpłynęło aż 1040 zgłoszeń.



Uczestnicy akcji sadzenia Lasu Erasmus w rezerwacie leśnym Torfy, 15 kwietnia 2012 r.

25 tysięcy na 25-lecie

JUBILEUSZ Ćwierćwiecze istnienia programu Erasmus jego beneficjenci uczcili w wyjątkowo pożyteczny sposób: posadzili drzewa w 12 polskich nadleśnictwach

Ponad 600 studentów z Polski i innych krajów europejskich, którzy akurat przebywają w naszym kraju na wymianie, wzięło udział w akcji Las

Erasmusa, w ramach której w całej Polsce zostało posadzonych 25 tys. drzew. Społeczna akcja zalesiania została zorganizowana już po raz czwarty przez

międzynarodowe stowarzyszenie Erasmus Student Network we współpracy z Lasami Państwowymi, a jej ambasadorką została podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Aneta Wilmańska, jedna z pierwszych stypendystek programu Erasmus.

– Sadzenie drzew to doskonały pomysł na świętowanie 25-lecia programu Erasmus w pożyteczny sposób. Studenci podejmują działania na rzecz ochrony środowiska, jednocześnie integrując się i miło spędzając czas na świeżym powietrzu. Te 25 tys. drzew posadzonych w całej Polsce to istotny wkład stypendystów Erasmus w przeciwdziałanie globalnym zmianom klimatu – powiedział studentem zastępca dyrektora generalnego FRSE Tomasz Bratek podczas inauguracji akcji Las Erasmus w rezerwacie leśnym Torfy, gdzie 15 kwietnia studenci z Polski, Hiszpanii, Niemiec, Francji, Chin, Turcji i Holandii posadzili 4 tys. sosen.

Studentom pomagali pracownicy i kierownictwo FRSE oraz wiceminister środowiska Aneta Wilmańska. ☀

– Anna Samel



W inicjatywie Las Erasmus wzięło udział ponad 600 studentów



Sadzeniu lasu towarzyszyła uroczysta oprawa



W akcji wzięli udział m.in. dyrektor programu „Uczenie się przez całe życie” Anna Atlas i zastępca dyrektora generalnego FRSE Tomasz Bratek



Studentki z warszawskich sekcji Erasmus Student Network oraz ich zagraniczni koledzy

SEMINARIUM O KSZTAŁCENIU DOKTORANTÓW

26 kwietnia 2012 r. w Warszawie Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji zorganizowała seminarium *Studia doktoranckie w świetle nowych regulacji prawnych* prowadzone przez Ekspertów Bolońskich. Omówiono zmiany w kształceniu doktorantów wynikające z wprowadzenia Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, trudności związane z interpretacją nowych przepisów dotyczących kształcenia na studiach III stopnia, a także skomplikowany status doktorantów jako młodych naukowców i dydaktyków zarazem.

Łącznie na spotkanie przybyło blisko 150 przedstawicieli z ponad 70 uczelni z całej Polski, w tym prorektorzy ds. kształcenia, kierownicy studiów doktoranckich i sami doktoranci. Podczas końcowej dyskusji Eksperci wraz z uczestnikami próbowali ocenić kierunek wprowadzanych zmian i poszukiwali najlepszych rozwiązań. Szczególnie dużo uwagi poświęcono kwestii wprowadzenia punktów ECTS na studiach doktoranckich. Prezentacje z seminarium, a także informacje o innych spotkaniach organizowanych przez Zespół Ekspertów Bolońskich są dostępne na stronie <http://ekspercibolonscy.org.pl>.

– Katarzyna Lasota
Zespół Ekspertów Bolońskich



Edukacja pozaformalna młodzieży



TRZY PYTANIA DO...

EDUKACJA POZA-FORMALNA WSPIERA RÓŻNORODNOŚĆ

Rozmowa z Izabelą Laskowską,
zastępcą dyrektora programu „Uczenie się przez całe życie”

Czy z punktu widzenia edukacji formalnej edukacja pozaformalna jest w ogóle potrzebna?

Edukacja pozaformalna jest szalenie ważna. Zachęca do pogłębienia wiedzy nabytej w szkole, a także do jej testowania w zupełnie nowych warunkach, co może się przełożyć na postępy w nauce. Dzięki edukacji pozaformalnej można także rozwijać i pielęgnować swoje pasje oraz umiejętności miękkie, których szkoła często nie nauczy. Kolorytem tej formy uczenia i nauczania jest również to, że wspiera różnorodność. Obydwa typy edukacji powinny zatem współpracować, a nie konkurować ze sobą.

Czy wobec tego obydwie typy edukacji uzupełniają się?

Zdecydowanie tak, co więcej, mogą być dla siebie inspiracją. Edukacja pozaformalna pozwala na sprawdzenie, czy potrafimy zastosować w praktyce to, czego nauczyliśmy się w szkole. Ponadto niesie ze sobą informację zwrotną, wskazuje aspekty, które wymagają dopracowania w edukacji formalnej. Jest też nastawiona na wyszukiwanie i rozwijanie talentu, który nie zawsze może zostać dostrzeżony w sformalizowanych strukturach nauczania.

Edukacja pozaformalna i formalna wiążą się z pewnymi nawykami uczenia się. Często mogą sobie przeszkadzać...

Należy być elastycznym. Im więcej sytuacji, w których umiemy się uczyć, tym większa nasza wartość. Nawyki, owszem, mogą przeszkadzać, należy więc najpierw zdać sobie sprawę z ich istnienia, a potem świadomie z tej wiedzy korzystać. Nie wszystkie nawyki są przecież złe i mogą okazać się niekiedy przydatne w różnych typach uczenia się. Co tylko potwierdza tezę, że obydwie typy edukacji się uzupełniają. ✪ – rozm. Mateusz Jeżowski

Trzy nurty edukacji – jeden cel ostateczny

ANALIZA Edukacja formalna oparta jest na przymusie, edukacja pozaformalna – wynika z zainteresowań. Czy doczekamy czasów, gdy te różnice zaczną się zacierać?

Edukacja formalna



Cel nauki: określony ogólnie w ramach programu nauczania.
Ocenianie efektów: stosowanie oceny zewnętrznej, najczęściej w formie podsumowujących testów lub odpytywania, system ocen.
Prowadzący zajęcia: forma raczej dyrektywna, hierarchiczna, realizuje program nauczania.
Metodyka: głównie wykład, literatura, filmy – przekaz jednostronny, tematyka dostosowana do przedmiotu (fragmentaryczna).
Odpowiedzialność za uczenie: spoczywa na nauczycielu i na uczniu.
Zasady uczestnictwa: głównie obowiązkowe.
Grupa: jednorodna pod względem wieku, grupa jest tłem dla jednostki.
Środowisko nauki: głównie klasa w szkole.
Przykłady: szkoła, studia.

Edukacja pozaformalna



Cel nauki: określony przez uczącego się.
Ocenianie efektów: uczący sam ocenia swoje osiągnięcia ew. prosi o informację zwrotną współtowarzyszy, ocena opisana w formie kompetencji.
Prowadzący zajęcia: podąża za potrzebami uczącego, tworzy środowisko sprzyjające nauce, jest moderatorem procesu.
Metodyka: głównie oparta na doświadczeniu i refleksji tego doświadczenia, wiedza odnosi się holistycznie względem doświadczenia.
Odpowiedzialność za uczenie: leży po stronie uczącego się.
Zasady uczestnictwa: dobrowolne.
Grupa: różnorodna, jednostka jest częścią grupy.
Środowisko nauki: bardzo zróżnicowane, w zależności od potrzeb.
Przykłady: kluby sportowe, koła zainteresowań, wymiany młodzieżowe, Wolontariat Europejski.

Opracowała Dagna Gmitrowicz i Marta Hubert Brzezińska

Dagna Gmitrowicz,
Marta Hubert Brzezińska
trenerki Narodowej Agencji Programu
„Młodzież w działaniu”
✉ eurodesk@eurodesk.pl

Wg Reguli Schröder-Naef indywidualne sukcesy w uczeniu się przekładają się na społeczną odpowiedzialność, demokrację i zatrudnienie. Edukując się, zmieniamy otoczenie i mamy mimowolny wpływ na innych ludzi. Szybkość zmian technologicznych i społecznych zwiększa potrzebę uczenia się w sposób ciągły, „oduczania się” i przyswajania na nowo, umiejętnego korzystania z zasobów wewnętrznych i środowiskowych. Belanger i Tuijnin zwracają uwagę, że w obliczu starzejących się społeczeństw potrzeba uczenia się przez całe życie w zmieniających się warunkach będzie coraz większa.

Nauka jest procesem wpisanym w naszą naturę, uczymy się jako dzieci, dorośli i jako osoby starsze. Każdy z nas ma unikatowy, skrojony na własną miarę sposób uczenia się, każdy z nas ma swoje pasje, umiejętności i potrzeby, które nadają kierunek naszemu rozwojowi.

Bywają takie momenty w życiu – najczęściej w dzieciństwie – kiedy wiedzę i umiejętności nabywamy w sposób spontaniczny i incydentalny, czyli nieformalny. Uczymy się tego, co nas ciekawi, a kieruje nami motywacja wewnętrzna – i to właśnie ona prowadzi do najbardziej efektywnego i trwałego przyswajania wiedzy.

W XVIII w. powstał system edukacji formalnej; system oparty na osiągnięciach umysłu, obowiązkowy, bezpłatny i programowo wystandardyzowany. K. Robinson porównuje go do linii produkcyjnej, na której jednorodne grupy wiekowe uczą się w stałych interwałach czasowych, fragmentarycznie określonych przedmiotów w jednorodnym środowisku klasy. Wszyscy podobnymi metodami uczenia się dążą do osiągnięcia celów programowych wyznaczanych

odgórnie i podlegają ocenie, najczęściej w formie testu. Dominuje system motywacji zewnętrznej – kar i nagród w postaci dobrych i złych ocen (co, wg M.B. Rosenberga, może mieć wpływ na wzrost agresji w społeczeństwie). Nauczyciel jest tym, który wie, a uczeń ma za nim podążać. Liczy się głównie jednostka, osoby z klasy są jedynie tłem. Mądrym jest ten wykształcony, głupcem jest ten bez wykształcenia. Uczniowie, bojąc się błędnych odpowiedzi – zaprzestają eksperymentów, obawiając się okazania niewiedzy – rezygnują z pytań. Spontaniczne podejście do rozwoju i nauki powoli zamienia się w mozolną pracę daleką od twórczości i innowacji.

Tak wyglądał wiek XVIII, a jak jest teraz? Otóż od stuleci system edukacji formalnej

WKRÓTCE WAŻNIEJSZA OD SZÓSTKI W DZIENNIKU BĘDZIE WSPÓŁPRACA, DOCENIONA ZOSTANIE UMIEJĘTNOŚĆ ZADAWANIA PYTAŃ I KWESTIONOWANIA OGÓLNYCH PRAWD, A MOŻLIWOŚĆ WYBORU STANIE SIĘ STANDARDEM

pozostaje niezmienny, natomiast pojawiają się nowe elementy włączane zarówno odgórnie przez kuratoria i dyrektorów szkół, jak i oddolnie przez konkretnych nauczycieli: praca projektowa i zespołowa, ocenianie kształtujące, łączenie przedmiotów w integralne całości, tworzenie klas integracyjnych, liczne fakultety na studiach itp. Odbywa się to jednak zbyt wolno.

W czasie między szkołą/studiami – nauką formalną a czasem wolnym – nauką nieformalną jest przestrzeń na dobrowolnie zorganizowane działania związane z zainteresowaniami poszczególnych osób – nauką pozaformalną. Mogą to być np. zbiórki harcerskie, kluby sportowe, koła fotograficzne czy wymiany młodzieżowe.

Wybór tego doświadczenia wynika z potrzeb i zainteresowań danej osoby. Odpowiedzialność za uczenie jest po stronie uczącego się, to on ma wpływ na przebieg doświadczenia i własne w nim uczestnictwo. Współpraca w różnorodnej grupie, wzajemne uczenie się i poznawanie się jest punktem wyjścia. Uczący się odkrywa

swoją sposob nauki i bardziej świadomie tworzy sprzyjające temu środowisko. Jeżeli pojawia się prowadzący, to w charakterze kogoś podążającego za nim, osoby stwarzającej sprzyjające warunki uczenia. Własne dokonania i zdobyte umiejętności ocenia sam uczący się, stosując np. metody zaczerpnięte z uczenia samostereowanego (Self Directed Learning) oraz zachęcając współtowarzyszy do informacji zwrotnej.

Nie ma standardu edukacji pozaformalnej – stąd różnorodność jej ofert i otwartość na zmiany. Nie ma standardów, a więc nie ma też jasnych statystyk dotyczących jej efektywności – dlatego pojawia się nowa tendencja do certyfikowania pozaformalnego doświadczenia, do opisywania go w języku kompetencji. Na szerszą skalę

służy to większemu rozpoznaniu edukacji pozaformalnej np. na rynku pracy.

Edukacja pozaformalna inspiruje edukację formalną do zmian i vice versa. Wkrótce być może granice między oboma nurtami powoli będą się zacierać. Jesteśmy w momencie transformacji, a edukacja jest miejscem, gdzie może toczyć się dyskurs dotyczący zmian na świecie – dzięki czemu lepiej je zrozumiemy i efektywniej na nie wpłyniemy (J. Richmond Bravo).

Wkrótce ważniejsza od szóstki w dzienniku będzie współpraca, doceniona zostanie umiejętność zadawania pytań i kwestionowania ogólnych prawd, a możliwość wyboru stanie się standardem.

Każdy z nas jest uczniem i nauczycielem. Tworzymy własne środowisko rozwoju i wpływamy na rozwój innych, czy tego chcemy, czy nie. Warto się zatem zastanowić, jaką zmianę społeczną pociągamy za sobą, będąc tym, kim jesteśmy. ✪

Więcej o edukacji pozaformalnej:
✉ www.mlodziez.org.pl

MOBILNOŚĆ WOLONTARIUSZY

Chętni do bezinteresownej pracy będą mieli swój portal

Eksperci kruszą bariery

8 maja odbyło się w Berlinie kolejne spotkanie międzynarodowej grupy ekspertów do spraw wdrażania zaleceń Rady Unii Europejskiej w sprawie mobilności młodych wolontariuszy w Unii Europejskiej. Zadaniem zespołu jest wymiana dobrych praktyk oraz opracowywanie nowych narzędzi pomagających młodym ludziom angażować się w działania i projekty wolontariackie za granicą.

W trakcie spotkania Graeme Robertson, ekspert Komisji Europejskiej do spraw inicjatywy „Mobilna Młodzież” zaprezentował stan prac nad stworzeniem

nowego europejskiego portalu dla młodych wolontariuszy, który ma zostać uruchomiony jesienią tego roku. Przedstawiono również założenia karty inicjatywy „Mobilna młodzież”, oferującej młodym ludziom różne rabaty i korzyści w Europie, oraz projekt karty praw i obowiązków wolontariuszy, przygotowany przez Europejskie Forum Młodzieży. Pozostały czas eksperci wykorzystali na prezentowanie publikacji, raportów ze szkoleń i seminariów dotyczących wolontariatu młodzieżowego, w szczególności zaś mobilności młodzieży z mniejszymi szansami. Tę część prowadził Søren Kristensen, duński badacz tematyki młodzieżowej.

PORTAL Z JEDNEJ STRONY PEŁNIĆ MA ROLĘ TABLICY OGŁOSZEŃ DLA ORGANIZACJI POSZUKUJĄCYCH WOLONTARIUSZY, Z DRUGIEJ – BYĆ WYSZUKIWARKĄ PROJEKTÓW DLA MŁODYCH LUDZI

– Melanika Miksiewicz

PRZYGODA POLSKO-LITEWSKA

Jeżeli byłeś(-aś) uczestnikiem projektów dofinansowanych przez Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży, opowiedz nam o swojej przygodzie i jej rezultatach. FRSE zaprasza na konkurs literacki!

Do wygrania cenne nagrody. Więcej na www.plf.org.pl.

AMBASADORZY WYSTARTOWALI

Od lipca 2012 r. swoją działalność rozpoczęli ambasadorzy programu „Młodzież

w działaniu”, których głównym zadaniem jest promowanie idei programu i jego działań. Jeżeli zatem chcesz zaprosić ambasadora na swoje podwórko, zapoznaj się z jego działaniami i skontaktuj się z nim. Więcej informacji na stronie

www.mlodziej.org.pl w zakładce Ambasadorzy.

KOMISJA WESPRZE SPORTOWCÓW?

Komisja Europejska zaprosiła do składania ofert na opracowanie studium

wykonalności dla ewentualnej unijnej inicjatywy wspierającej mobilność w dziedzinie sportu. Zadaniem autorów studium będzie ustalenie, czy finansowanie mobilności związanej ze sportem jest potrzebne i opłacalne.

Seminarium *Get inspired!*

MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU Goście z 12 krajów Europy zjechali do Polski, by rozmawiać o przedsiębiorczości

Anna Szlęk
trenerka programu „Młodzież w działaniu”
✉ eurodesk@eurodesk.pl

Przedsiębiorczość – słowo, które w czasach kryzysu gospodarczego zdaje się robić dużą karierę. Ale co ono właściwie oznacza? Czy przedsiębiorczość to cecha osobowości, z którą rodzimy się lub nie? A może raczej cecha ludzkiego zachowania? I czy w takim razie można nauczyć się działać przedsiębiorczo? A jeżeli tak, to jak? I jak kształtować takie kompetencje i postawę u młodych ludzi?

Nad tymi zagadnieniami zastanawiali się uczestnicy międzynarodowego seminarium *Get inspired!* zorganizowanego w kwietniu przez Akcję 1.2. polskiej Narodowej Agencji Programu „Młodzież w działaniu”. Wzięło w nim udział 25 osób z 12 europejskich krajów – liderzy młodzieżowi mający doświadczenie w tworzeniu projektów edukacyjnych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, które realizują różnorodne programy dotyczące przedsiębiorczości, a także pracownicy szkół i reprezentanci biznesu. Zamyśl był prosty: zebrać przedstawicieli tak różnych sektorów i dać im przestrzeń do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem dotyczącym kształcenia w zakresie przedsiębiorczości.

Takie spotkanie to fantastyczna okazja, aby porozmawiać o tym, jak przedsiębiorczość jest rozumiana w innych krajach i jakie programy edukacyjne są tam realizowane. Uczestnicy semi-



W seminarium uczestniczyło 25 osób

narium pracowali nad różnorodnymi zagadnieniami: nad tym, co w kształceniu z zakresu przedsiębiorczości działa, a co nie, na co zwrócić uwagę przy tworzeniu programów edukacyjnych, co sprawdza się we współpracy międzysektorowej w tej dziedzinie i w jaki sposób tworzyć nowe narzędzia pracy z młodymi ludźmi.

Wyjechali z nową wiedzą, pomysłami na projekty, wypracowanymi w trakcie seminarium narzędziami pracy z młodzieżą, refleksją nad własnym podejściem i umiejętnościami, nowymi kontaktami i motywacją do dalszych działań. I o to chodziło! ✨

Więcej o Akcji 1.2. na stronie:
🌐 www.mlodziej.org.pl

Nie taki diabeł straszny

MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU Przymierzacie się do realizacji projektów Wolontariatu Europejskiego? Nie bójcie się akredytatorów! Są po to, by pomagać i wspierać

Monika Mrówczyńska
akredytorka Wolontariatu Europejskiego
✉ eurodesk@eurodesk.pl

Bardzo dużo podróżuję, poznaję kątki kraju, do których pewnie bym nigdy nie zawitała. Znam prawie na pamięć siatkę dróg w Polsce i wiem, gdzie na poszczególnych trasach można zjeść dobry obiad, wypić kawę, a gdzie zatrzymać się na nocleg. Nie, nie nie! Nie jestem przedstawicielką handlową! Jestem akredytorką organizacji Wolontariatu Europejskiego.

Przez 7 lat odwiedziłam kilkaset polskich organizacji i instytucji, które wyraziły chęć goszczenia wolontariuszy zagranicznych. Po co to wszystko? Dla zapewnienia jakości realizowanych później projektów Wolontariatu Europejskiego (EVS) w ramach programu „Młodzież w działaniu”.

EVS to dla młodego człowieka możliwość pracy społecznej przez okres od 2 do 12 miesięcy poza granicami kraju. Dla organizacji – możliwość współpracy z zagranicznym wolontariuszem. Dla wszystkich zaś – to sposobność uczenia się przez działanie.

Rozwój, orientacja życiowa i zawodowa, inne spojrzenie, inspiracja – te sformułowania słyszałam już, bagatela, kilkaset razy podczas spotkań akredytacyjnych z przedstawicielami organizacji. I za każdym razem mają inny wydźwięk.

Czym jest spotkanie akredytacyjne? To wyjątkowa na skalę programów edu-

kacyjnych możliwość zweryfikowania przez organizację wiedzy i założeń związanych z wizją EVS.

Może od początku, jak to zazwyczaj wygląda. Ktoś – coraz częściej są to byli wolontariusze EVS – przynosi do organizacji pomysł: „Gośćmy/wysyłajmy wolontariuszy europejskich”. Świetnie! Następuje wdrażanie się w zasady programu i EVS (ważne!), określanie celów takich projektów, zastawianie się nad rolą, miejscem i zadaniami wolontariu-

453

POLAKÓW WYJECHAŁO
NA WOLONTARIAT EUROPEJSKI
W ROKU 2011

sza w organizacji. Teraz trzeba to przełożyć na papier/do komputera i wysłać w formie listu intencyjnego do NA programu „Młodzież w działaniu”.

Skutkiem wysłania listu jest to, że do organizacji pewnego dnia dzwoni akredytator (-ka) i umawia się na spotkanie. Po to, aby najzwyczajniej w świecie przegadać pomysł organizacji na udział w EVS; wyjaśnić sobie wspólnie to, co być może nie do końca jednoznacznie wynika z listu intencyjnego. To takie pierwsze sito przed składaniem wniosku – moment, aby zweryfikować pomysł i... wiedzę na temat zasad EVS.

Wiem od osób, które mają za sobą spotkania akredytacyjne, że bywają one stresujące (zwłaszcza za pierwszym razem). Oczywiście moja perspektywa jest inna, jednak chcę podkreślić: przyjeżdżamy do danej organizacji, bo od chwili złożenia listu intencyjnego jest ona dla nas WAŻNA. Przyjeżdżamy, bo chcemy rozmawiać, wspierać i dbać o przyszłość projektów i partnerów. Zazwyczaj rozmowa kończy się przyznaniem zielonego światła, ale czasami – czerwonego. Zawsze jednak z konkretną informacją zwrotną.

Co jest niezwykle w spotkaniach akredytacyjnych? Przede wszystkim możliwość weryfikacji pomysłu z osobą z zewnątrz – czyli akredytorem, który ma wieloletnie doświadczenie związane z EVS. Co bywa trudne? Dla organizacji – mówienie o oczywistościach. Dla akredytora – stawianie dociekliwych pytań.

Jako akredytory odwiedzamy organizacje także w trakcie realizacji projektów. Takie spotkania-wizyty też służą dbałości o jakość projektów. Są to wizyty monitorujące realizację, wspierające, gdy pojawiają się jakieś trudności oraz pozwalające dostrzec szczególnie ciekawe czy wyjątkowe działania. Przygoda z Wolontariatem Europejskim przynosi uczestnikom masę korzyści. Serdecznie do niej zapraszam! ✨

Więcej o Wolontariacie Europejskim:
🌐 www.mlodziej.org.pl

TOOL FAIR

Narzędzia edukacyjne w zasięgu ręki!

W listopadzie 2012 r. Polska będzie gospodarzem spotkania *Tool Fair*. To kilkudniowe seminarium, w trakcie którego można dzielić się swoimi doświadczeniami, poznawać nowe metody pracy z młodzieżą, a przede wszystkim narzędzia uczenia się.

Gdy myślimy o narzędziach, co przychodzi nam do głowy najczęściej? Młotek, śrubokręt, kombinerki. Sprzęty, które pozwalają działać, naprawiać, tworzyć i budować. Dobry fachowiec dba o to, by jego narzędzia były wysokiej jakości. Tak samo rzecz się ma z edukacją.

Od siedmiu lat każdego roku ponad stu liderów, trenerów i pracowników młodzieżowych z kilkudziesięciu krajów Europy i krajów sąsiadujących spotyka się na *Święcie Narzędzi*. W trakcie *Tool Fair* narzędziami mogą być śmiech, gra strategiczna, żywa biblioteka czy też całe mnóstwo innych „kombinerki i wytrychów”. Wszystko to, co pomaga w procesie uczenia się. Co czyni naukę efektywną, a sam proces ciekawym.

Tematem przewodnim siódmego, polskiego spotkania będzie *Tools for Changes (Narzędzia dla Zmian)*. Organizatorzy zapraszają uczestników, którzy stosują narzędzia edukacji pozaformalnej nie tylko w programie „Młodzież w działaniu”, ale także w innych programach i gałęziach edukacji, także osób dorosłych.

Seminarium *Tool Fair* zostało pierwszy raz zorganizowane w 2006 r. we Francji. Wydarzenie okazało się strzałem w dziesiątkę. Z czasem wokół *Tool Fair* powstała robocza grupa ekspertów zajmujących się edukacją, która wspiera uczestników spotkań, a także tworzy publikacje na temat narzędzi dla edukacji. Uczestników seminarium gości co roku inny kraj. Podczas *Święta Narzędzi* odbywa się kilkanaście warsztatów i spotkań z osobami zajmującymi się edukacją na poziomie pozaformalnym, akademickim i politycznym. Więcej informacji na stronie www.salto-youth.net.



PROJEKT KWARTAŁU – ZA CO TRZYMA KCIUKI KOMITET EWALUACYJNY

Projekt „Nawigator – edukacja seksualna”

Celem projektu realizowanego przez fundację Falochron jest rozwój wiedzy młodzieży na temat życia seksualnego człowieka. Grupa inicjatywna składa się z czterech osób w wieku 24-25 lat, a do udziału w projekcie zaproszeni zostali absolwenci, studenci oraz młodzież z krakowskich szkół w wieku 15-19 lat, jak również inni zainteresowani tą

tematyką. Od września 2012 r. prowadzone będą warsztaty dla młodzieży, a w marcu 2013 r. w Krakowie odbędzie się konferencja dotycząca edukacji seksualnej.

Wszystkie te działania mają wspierać postawy prozdrowotne uczestników oraz zapobiegać ryzykownym zachowaniom młodych ludzi. ✨

OPINIA

Brak podstawowej wiedzy o życiu seksualnym człowieka powoduje szereg problemów. Mimo to wciąż podejmuje się niewiele rzetelnych i neutralnych świątopoglądowo działań w dziedzinie edukacji seksualnej młodych ludzi. Zaniedbywane są zwłaszcza aspekty emocjonalne życia seksualnego młodzieży, co często prowadzi do wypaczenia obrazu życia seksualnego i skutkuje ryzykownymi zachowaniami.

Projekt „Nawigator” finansowany ze środków programu „Młodzież w działaniu” zakłada przeprowadzenie serii warsztatów, dzięki którym młodzież zyska dostęp do rzetelnej wiedzy na temat rozwoju seksualnego, co zdaniem ekspertów jest podstawą profilaktyki ryzykownych zachowań seksualnych. Co ważne, wiedza ta zostanie im przekazana przez rówieśników – członków grupy inicjatywnej. To absolwenci psychologii przygotowani pod okiem doświadczonych trenerów

fundacji Falochron. Dzięki zdobytej wiedzy będą oni mogli samodzielnie przeprowadzić warsztaty, które przygotowują młodzież do tworzenia bardziej dojrzałych związków.

Projekt „Nawigator” stanowi zatem odpowiedź na bardzo ważne i aktualne problemy społeczne. Będzie on także ważnym doświadczeniem zawodowym dla członków grupy inicjatywnej, zwiększającym ich szanse na rynku pracy. ✨



Mateusz Jeżowski

specjalista ds. badań i analiz, członek komitetu ewaluacyjnego programu „Młodzież w działaniu”

UWAGA, NOWOŚĆ!



Jeżeli jeszcze nie wiecie, czym dla projektów młodzieżowych jest DEOR, to ta publikacja jest właśnie dla Was!

W strategię upowszechniania i wykorzystywania rezultatów projektów wprowadzą Was ludzie, którzy na co dzień zajmują się promocją rezultatów. Zobaczcie dlaczego tak ważne jest chwalenie się swoimi sukcesami i co może dobrego przynieść. Dodatkowo w publikacji można znaleźć bazę narzędzi, która pomoże Wam zrozumieć, czym różni się widoczność projektu od upowszechniania jego wyników, a także poszerzy Waszą wiedzę o nowe przykłady narzędzi promocyjnych.

Publikacja dostępna jest na stronie:
🌐 www.mlodziej.org.pl
w zakładce Publikacje



Kształcenie zawodowe

Wakacje – czas odpoczynku czy pracy?



dr Maciej Duszczyk

Właśnie rozpoczęły się wakacje. Jak co roku wielu moich studentów zapytanych o plany wakacyjne odpowiada: najpierw praca, a potem, jak zostanie trochę czasu, to ze dwa tygodnie laby. Zdarzają się również prosby o przyspieszenie sesji, bo przecież sezon turystyczny w wielu państwach rusza już w czerwcu i pracodawcy chcą, aby stawić się najpóźniej w połowie tego miesiąca. Praca w wakacje to już taka nowa świecka tradycja. Z jednej strony, to bardzo dobrze. Doświadczenie zawodowe zdobywa się przecież również przy pracach prostych. Sam jako student pracowałem w knajpach czy zbierałem truskawki i wcale tego nie żałuję. Jeżeli do tego dochodzi jeszcze możliwość pracy w innym kraju i poznawanie innych kultur, to tym lepiej. Z drugiej strony jednak – wakacje powinny być wakacjami. Coraz częściej mam takie wrażenie, że brak zainteresowania studentów aktywnością na zajęciach czy tradycyjne już nieprzygotowanie to nie tylko kwestia „słabej edukacji” w liceach i może nieatrakcyjnych programów, ale również po prostu ludzkie zmęczenie. Dotyczy to także nauczycieli czy wykładowców, którzy w czasie wakacji zaliczają jako opiekunowie dwa, a nawet trzy turnusy kolonii lub też piszą zaległe książki czy kończą projekty badawcze. W obecnych czasach prymat pracy jest chyba bezdyskusyjny, ale jednak odpoczynek musi być nadal permanentnym elementem rocznego cyklu życia. Inaczej się po prostu na dłuższą metę nie da. Jako ostrzeżenie niech posłużą coraz bardziej alarmistyczne statystyki dotyczące chorób psychicznych, których podłożem jest wypalenie zawodowe czy chroniczne przemęczenie.

Tak więc spróbujmy wszyscy wyhamować i znaleźć choć dwa tygodnie tzw. błędnego lenistwa, a zapoczątkuje ono już we wrześniu czy październiku. Ja to sobie obiecuję. 🌟

Maciej Duszczyk,
zastępca dyrektora
Instytutu Polityki Społecznej UW

Jakie zawody będą potrzebne za 20 lat?

LEONARDO DA VINCI To nie twarde, a miękkie kompetencje będą w przyszłości decydować o naszej atrakcyjności na rynku pracy. Warto zatroszczyć się o nie już teraz

Anna Kowalczyk
koordynator programu
„Leonardo da Vinci”
✉ anna.kowalczyk@frse.org.pl

Przewidzieć, jakie zawody i umiejętności będą poszukiwane za kilkanaście lat, to nie lada wyzwanie. Jeszcze dwie dekady temu prognozy rozwoju gospodarczego w ogóle nie brały pod uwagę gwałtownego rozwoju internetu i jego kolosalnego wpływu na rozwój handlu, usług, szkoleń itp. Powstaje zatem pytanie czy opierać się na badaniach, czy raczej pytać jasnowidzów i wizjonerów?

Komisja Europejska wybrała to pierwsze wyjście. Na jej zlecenie CEDEFOP stara się szacować zapotrzebowanie na nowe umiejętności w poszczególnych sektorach. Według badań, w 2020 r. trzy czwarte Europejczyków będzie pracować w sektorze usługowym. Można spodziewać się wzrostu popytu na pracę w biznesie (branża IT, ubezpieczenia i consulting), a w związku ze starzeniem się społeczeństw także w ochronie zdrowia, opiece społecznej i usługach opiekuńczych. Dobre perspektywy mają hotelarstwo i gastronomia, a także, choć w mniejszym zakresie, usługi edukacyjne i szkoleniowe. Badania pokazują też, że wzrosło zapotrzebowanie na pracowników z wyższym wykształceniem. Na zmianach najbardziej ucierpią natomiast osoby o niskich, jednozawodowych kwalifikacjach.

To jednak tylko prognozy – i choć wydają się logiczne, mogą zostać całkowicie zmienione pod wpływem superwynalazku, którego dziś nie jesteśmy w stanie przewidzieć. Co do jednego możemy być jednak pewni: w każdej z dziedzin konieczne będzie rozszerzenie spektrum umiejętności ogólnych posiadanych przez młodych ludzi wchodzących na rynek pracy. Problem w tym, że obecnie absolwenci opuszczający uczelnie i szkoły nie są dobrze przygotowani do w pełni odpowiedzialnego podjęcia pracy. Placówki edukacyjne wyposażają ich głównie w wiedzę teoretyczną, i to niekoniecznie przystającą do faktycznego poziomu rozwoju danej dziedziny. Podejmując naukę, nie wiemy przecież, jakie umiejętności okażą się niezbędne w naszym zawodzie, gdy będziemy kończyli szkołę.



Projekty europejskie to lekcja współpracy, porozumiewania się...

Jest i drugi problem: w miejscu pracy potrzebna jest nie tylko wiedza teoretyczna. Cokolwiek potrafimy zrobić, musimy to też umieć sprzedać, zaprezentować innym, opisać, objaśnić, przekonać do zastosowania. Musimy też umieć współpracować w zespole, odpowiadać na oczekiwania klientów, a także pracodawcy.

Aby być przygotowanym na wyzwania, które stawia przed nami rynek pracy, oprócz posiadania konkretnych kwalifikacji związanych z zawodem niezbędne będą nam takie umiejętności, jak: współ-

praca, porozumiewanie się (także międzykulturowe), myślenie krytyczne, rozwiązywanie problemów, posługiwanie się technologiami informatycznymi i komunikacyjnymi, aktywne obywatelstwo, kreatywność i innowacyjność. Gdzie zdobyć te umiejętności? Współczesna edukacja nie najlepiej sobie radzi z wyposażaniem nas w nie. Na razie zdobywamy je drogą pozaformalną, w rodzinie, działając społecznie, a także w pracy, ale powinniśmy wymagać, by kształtowanie tych umiejętności zostało wprowadzone do programów nauczania począwszy od przedszkola! Bo to właśnie one pozwolą nam dostosować się do zmian, które nas bez wątpienia czekają. 🌟

Więcej o miękkich kompetencjach:
🌐 www.leonardo.org.pl

Biuletyn
Programu
Leonardo
da Vinci

Zobacz,

jak zrealizowane w ciągu kilku ostatnich lat projekty pozwoliły setkom uczniów i nauczycieli poznać metody funkcjonowania gospodarstw rolnych i hodowlanych za granicą, a także metody kształcenia i szkolenia w zakresie rolnictwa.

Przeczytaj najnowszy:



Prezentujemy projekty dotyczące:

- agroturystyki
- ochrony środowiska w rolnictwie
- nowoczesnych technologii.

Pokazujemy też instytucje, które realizację projektów mobilności traktują jako szansę własnego rozwoju.

Rolnictwo w Polsce zmienia się, modernizuje, jednak dopasowywanie się do warunków konkurencyjnego europejskiego rynku jest w tym sektorze bardzo trudne. Na przyszłość stoi przede wszystkim brak dostępu do wiedzy i kwalifikacji potrzebnych do wprowadzania koniecznych zmian w funkcjonowaniu gospodarstw rolnych. Ogromną szansą dla młodych rolników są więc zagraniczne staże oraz możliwość współpracy z instytucjami z innych krajów, zajmującymi się kształceniem oraz wspieraniem rozwoju tego sektora.

NOWA BROSZURA KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Leonardo da Vinci 2007-2011

Czy wiesz, że dzięki wsparciu programu swoje kwalifikacje za granicą podniosło aż 375 tysięcy osób? Te i inne informacje znajdziesz w najnowszym raporcie o efektach unijnego programu wspierania szkolnictwa zawodowego.



Program Leonardo da Vinci wspiera zdobywanie i podnoszenie kwalifikacji poprzez wyjazdy zagraniczne uczniów, pracowników, osób bezrobotnych oraz nauczycieli zawodu i trenerów. Promuje także współpracę partnerską między organizacjami, sektorami i krajami w celu podnoszenia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uznawalności jego efektów. Kształcenie i szkolenie zawodowe pełni kluczową rolę w budowaniu konkurencyjnej gospodarki i podnoszeniu jakości życia, a także zmniejszaniu stopy bezrobocia w Europie. Program Leonardo da Vinci jest jednym ze środków wspierających proces reformowania i doskonalenia systemu kształcenia w krajach UE. Doświadczenia zagraniczne osób biorących udział w programie zazwyczaj skutkują zwiększeniem motywacji do dalszego kształcenia, a także poprawą szans na zdobycie pracy.

KAMPANIA KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Wśród pracowników sektora technologicznego i badawczo-rozwojowego kobiety w Europie wciąż stanowią mniejszość. Komisja Europejska chce to zmienić – rozpoczęła kampanię

Science: It's a girl thing!, której celem jest zwalczanie stereotypów związanych z nauką i przekonanie dziewcząt, że z tą dziedziną warto wiązać swoją przyszłość. Więcej informacji na stronie <http://ec.europa.eu/research/conferences/2012/launch-science-girl-thing/index.cfm>.

rences/2012/launch-science-girl-thing/index.cfm.

OECD: INWESTUJCIĘ W WIEDZĘ!

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wzywa do inwesto-

wania w edukację i rozwijanie umiejętności pracowników. Strategia opublikowana przez OECD wzywa do podjęcia działań na rzecz wyższych umiejętności, lepszych miejsc pracy i lepszego życia. Zdaniem jej autorów, warunkiem suk-

cesu jest wspieranie edukacji i szkoleń w państwach członkowskich. Eksperti organizacji przekonują też, że konieczne jest poprawienie efektów kształcenia poprzez skupienie się na edukacji zorientowanej na umiejętności.

PROJEKT ACAD

Osoby niepełnosprawne próbują coraz pełniej uczestniczyć w życiu ekonomicznym i społecznym. Niestety, większość społeczeństwa nie ma ani wiedzy, ani intuicyjnych nawyków, jak postępować wobec osób niepełnosprawnych. A przecież hotele czy restauracje mogłyby przyciągnąć wielu nowych klientów – z niepełnosprawnością – gdyby ich pracownicy wiedzieli, w jaki sposób takich gości obsługiwać.

Tę wiedzę można zdobyć dzięki szkoleniom i poradnikom opracowanym w ramach projektu *Dostępność branży hotelowej i restauracyjnej dla osób niepełnosprawnych (ACAD)* zrealizowanego przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego z Krakowa. ☀



CZY WIESZ, ŻE...

Absolwenci szkół wyższych wchodzą na rynek pracy dwa razy szybciej niż osoby z niższymi kwalifikacjami? Absolwent uczelni poszukuje pracy przeciętnie ok. 5 miesięcy, natomiast niemal 10 poświęca na to osoba o niższych kwalifikacjach.

W 2009 r. przeciętny czas poszukiwania pierwszej pracy wynosił w Unii około 6,5 miesiąca, niezależnie od kwalifikacji.

Więcej w publikacji *Key Data on Education 2012*, dostępnej na stronie: www.eurydice.org.pl

Młodzi na rynku pracy

BEZROBOCIE Brak pracy dla młodzieży tłumaczy się kryzysem. Jednak problemy młodych Polaków wydają się mieć charakter strukturalny, a nie tymczasowy

Anna Kowalczyk
koordynator programu
„Leonardo da Vinci”
✉ anna.kowalczyk@frse.org.pl

Statystyki są zatrważające: stopa bezrobocia w Polsce wśród absolwentów jest wyższa od przeciętnej (13,3 proc.). Pod koniec 2011 r. wynosiła 29,4 proc., w tym 22,5 proc. wśród absolwentów szkół wyższych i aż 44,8 proc. wśród osób kończących zasadnicze szkoły zawodowe (!). Według GUS bezrobotni absolwenci to osoby w wieku 15-30 lat, które ukończyły szkołę w okresie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem i nie kontynuują nauki.

Bezrobocie młodych towarzyszy szeregiem niekorzystnych zjawisk. Większość szczęśliwców, którzy znajdują pracę, jest zatrudniana na tzw. umowy śmieciowe, a więc na czas określony. Kariera takich

młodzi ludzie, poszukując pracy, posługują się najczęściej mediami oraz siecią kontaktów towarzyskich.

Sami pracodawcy niekoniecznie są zainteresowani inwestowaniem w kwalifikacje zatrudnionych pracowników, choć większość z nich ma problemy ze znalezieniem odpowiednich kandydatów, głównie ze względu na brak odpowiednich kompetencji zawodowych. Według badań PARP z 2011 r. jedynie 55 proc. pracodawców zdecydowało się w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie na przeszkolenie pracowników. Większość z nich uważa, że to system edukacji powinien dostarczyć im odpowiednio wykształconych kandydatów do pracy, a ich szkolenie uważa za koszt, a nie inwestycję.

Przykłady wielu krajów UE pokazują, że pracodawcy mogą określać zapotrzebowanie na pracowników i ich kształcenie, także poprzez partycypację

POLSKI PROBLEM



Jesteśmy na 2. miejscu w Europie, jeśli chodzi o stosowanie umów tymczasowych. Liczba osób pracujących na podstawie takich umów maleje wraz z wiekiem. W dodatku na osoby młode przypada połowa miejsc pracy w szarej strefie. Taka sytuacja oznacza dla młodych brak stabilizacji życiowej, jasnej ścieżki kariery, powoduje też często odkładanie decyzji o założeniu rodziny i posiadaniu dzieci.

zygnują z pracy. Często także odkładają decyzje prokreacyjne na czas, kiedy zdobędą uprawnienia do świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego. W sytuacji małej podaży miejsc pracy to młode kobiety częściej doświadczają dyskryminacji jako te, które potencjalnie mogą zająć w ciąży i przerwać pracę. ☀

Opracowano przy wykorzystaniu referatu Michała Polakowskiego opublikowanego przez Fundację Friedricha Eberta i Fundację ICRA, podsumowującego wyniki licznych polskich i europejskich badań prowadzonych w ostatnich latach na temat bezrobocia.

Więcej o szkoleniach zawodowych:
✉ www.leonardo.org.pl

KRAJOWE CENTRUM EUROPASS REKOMENDUJE

Internetowe forum dla nauczycieli języków obcych

Małgorzata Turek,
Kinga Motysia
Krajowe Centrum Europass
✉ europass@frse.org.pl

Wspierać naukę języków obcych i ułatwiać dokumentowanie jej efektów – takie są cele uruchomionego niedawno internetowego forum dla nauczycieli języków obcych. Ma ono

założeń EPJ. Można będzie tu znaleźć informacje o tym, jak przygotować się do oceniania przy wykorzystaniu EPJ oraz jak pracować z uczniem, który prowadzi portfolio językowe.



Portfolio Europass obejmuje w sumie pięć dokumentów

służyć wymianie doświadczeń na temat możliwości i sposobów stosowania oraz korzyści związanych z Europejskim Portfolio Językowym (EPJ), w tym także dokumentem Europass – Paszport Językowy. Forum ma również na celu propagowanie idei autonomii ucznia w procesie uczenia się języków obcych.

Europejskie Portfolio Językowe jest narzędziem nowatorskim, dlatego też konieczne jest wspieranie nauczycieli, którzy zdecydowali się z niego korzystać, nie tylko – jak dotychczas – poprzez warszaty i publikacje w czasopiśmie, ale także w internecie. Dzięki jego wykorzystaniu będzie możliwa otwarta i nieograniczona wymiana opinii nauczycieli korzystających z tych europejskich narzędzi. Na forum będzie można podyskutować m.in. na temat strategii rozwijania kompetencji na różnych etapach edukacji językowej czy współpracy z rodzicami przy realizacji

Na forum znajdą się także informacje o szkołach wdrażających EPJ w Polsce, propozycje scenariuszy zajęć oraz materiały do pobrania (m.in. elektroniczne wersje portfolio językowego wraz z przewodnikami, prezentacje na temat EPJ i wybrane artykuły z „Języków Obcych w Szkole” na powyższy temat).

Planowane jest także umieszczanie aktualnych informacji na temat szkoleń i konkursów dotyczących EPJ oraz wydarzeń związanych z promocją Inicjatywy Europass w Polsce. Forum zostało stworzone w ramach współpracy Pracowni Edukacji Językowej Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Krajowego Centrum Europass. ☀

Forum znajduje się pod adresem:
✉ www.epj.org.pl
Więcej informacji na temat Inicjatywy Europass:
✉ www.europass.org.pl

osób jest niestabilna, częściej niż inni zmieniają oni pracę lub ją tracą. Umowy takie niekoniecznie są wstępem do stałego zatrudnienia.

Umowy na czas nieokreślony częściej otrzymują osoby, które zdobywały swoje kwalifikacje na drodze pozaszkolnych form kształcenia zawodowego, tj. mają praktyczne doświadczenia pracy u konkretnego pracodawcy. Pokazuje to, jak bardzo brak doświadczenia zawodowego utrudnia wejście na rynek pracy, a także jak bardzo niedostosowany do potrzeb pracodawców jest system kształcenia zawodowego.

Młodzi ludzie w niewielkim stopniu korzystają z usług doradztwa i poradnictwa zawodowego, jak również ze wsparcia publicznych służb zatrudnienia. Te ostatnie postrzegane są jako mało skuteczne wobec powszechnego przekonania, że pracę otrzymuje się w wyniku polecenia przez osobę znajomą. Toteż

w kosztach takiego szkolenia. W Finlandii, Danii i Irlandii pracodawcy pokrywają ok. połowy kosztów kształcenia (w Polsce tylko 7 proc.).

Dodatkowo dane makroekonomiczne nie potwierdzają inwestowania przedsiębiorców w tworzenie nowych miejsc pracy. Pomimo poprawy wyników polskich przedsiębiorstw w 2011 r. stopa bezrobocia nie spadła, a w zdecydowanej większości przypadków zatrudnienie nowej osoby wynika z konieczności zapelnienia wakuatu na już istniejącym stanowisku, a nie ze stworzenia nowego.

Szczególnie dotkliwie złą sytuację na rynku pracy odczuwają młode kobiety. Mimo że więcej kobiet niż mężczyzn kończy studia wyższe, to stopa bezrobocia wśród nich jest wyższa. Kobiety też częściej niż mężczyźni po zakończeniu umowy o pracę na czas określony zasilają szereg bezrobotnych lub w ogóle re-



Edukacja dorosłych

OTO CZŁOWIEK

HUBERT SKRZYŃSKI

nauczyciel w szkole przywięziennej, promotor Programu Grundtvig



Języka angielskiego i polskiego w Zespole Szkół nr 4 przy Zakładzie Karnym w Płocku uczy od 2004 r. Wcześniej pracował „na wolności” – jako nauczyciel w gimnazjum i technikum.

W Zespole Szkół nr 4 odpowiada m.in. za wdrażanie i prowadzenie projektów unijnych – na swoim koncie ma już trzy projekty partnerskie Grundtviga. Pierwsze dwa dotyczyły wsparcia kontaktów osadzonych z ich dziećmi i rodzinami oraz nauczania i uczenia się języków obcych.

Obecnie realizowany projekt, który będzie trwać do połowy 2013 r., poświęcony jest edukacji artystycznej.

Hubert Skrzyński od 2005 r. współpracuje także z brytyjską firmą LAL (*Language and Leisure*), dla której prowadzi w Anglii letnią szkołę językową. Jest również członkiem Europejskiego

HUBERT SKRZYŃSKI MA JUŻ NA KONCIE TRZY PROJEKTY PARTNERSKIE GRUNDTVIGA

Stowarzyszenia na rzecz Edukacji Przywięziennej (EPEA – *European Prison Education Association*). Z uwagi na duże doświadczenie w realizacji projektów Grundtviga w 2011 r. został mianowany promotorem tego programu.

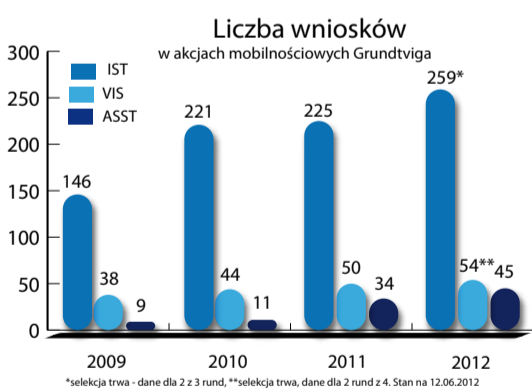
Jeśli chodzi o sprawy niezwiązane z pracą zawodową, lubi podróże i sport. Jest kibicem piłki nożnej – stara się chodzić na mecze piłkarskie nie tylko w Polsce, ale i za granicą. Gra w koszykówkę i marzy o lataniu paralotnią. Takie hobby, niestety, wydaje mu się zbyt kosztowne. ❁

– Karolina Milczarek

STATYSTYCY POLICZYLI

KADRA CORAZ

BARDZIEJ MOBILNA



Program Grundtvig dzięki trzem akcjom mobilnościowym daje kadry pracującej w obszarze niezawodowej edukacji dorosłych szansę uczestniczenia w zagranicznych szkoleniach o różnorodnym charakterze. Kursy doskonalenia zawodowego kadry dla edukacji dorosłych (IST) umożliwiają wyjazdy na minimum 5-dniowe kursy, Wizyty i wymiany kadry dla edukacji dorosłych (VIS) – na seminaria i konferencje oraz wyjazdy typu job shadowing, zaś akcja Asystentury Grundtviga (ASST) – na wielomiesięczne praktyki w charakterze Asystenta. Wyjazdy mogą dotyczyć np. metodyki nauczania dorosłych, zarządzania w edukacji czy aspektów polityki edukacyjnej.

Możliwość wyjazdów na szkolenia istniała w programie Grundtvig od początków jego działania, jeszcze w ramach programu Socrates. Wraz z rozszerzaniem oferty programu i rosnącym znaczeniem, jakie Komisja Europejska zaczęła nadawać mobilnościom o charakterze edukacyjnym, w 2009 r. w miejsce jednej akcji zostały uruchomione trzy, wspomniane powyżej. Dzięki temu oferta programu Grundtvig stała się bardziej atrakcyjna i z każdym rokiem wzrasta zainteresowanie wnioskowaniem do poszczególnych akcji. Trendy te obrazuje powyższy wykres. ❁

– oprac. Karolina Milczarek

Dwaj asystenci z krańca Europy

GRUNDTVIG W marcu ubiegłego roku do Akademii Pełni Życia zgłosiło się dwóch młodych Portugalczyków, z wykształcenia filozofów. No i zaczęło się prawdziwe szaleństwo...

Barbara Kaszukur-Niechwiej
promotorka programu Grundtvig,
Stowarzyszenie Akademia Pełni Życia
✉ b.kaszukur@apz.org.pl

Zapytali, czy nie chcielibyśmy przyjąć ich w charakterze Asystentów Grundtviga. Informacje dostali z polskiej Narodowej Agencji i po zapoznaniu się z naszą działalnością (na rzecz edukacji seniorów) stwierdzili, że to jest coś dla nich.

To było prawdziwe szaleństwo – do złożenia wniosku o dofinansowanie ich pobytu w Polsce pozostało kilka dni, a wszystko trzeba było starannie zaplanować i opisać. Ale ponieważ akurat nasza lektorka angielskiego wybierała się na urlop macierzyński i chcieliśmy też rozwinąć ofertę zajęć z filozofii, pomyśleliśmy, czemu nie. No i udało się – we wrześniu Telmo i André pojawili się u nas pełni zapału i pomysłów.

Zaczęli od comiesięcznych prezentacji o kulturze, historii i życiu codziennym Portugalii. Na początku potrzebny był tłumacz, bo zajęcia były prowadzone po angielsku. Ale wkrótce okazało się, że wśród słuchaczy-seniorów są osoby znające język na tyle dobrze, aby swobodnie tłumaczyć – po prostu trzeba je było ośmielić.

Nie obeszło się bez różnic kulturowych – na pierwsze zajęcia Portugalczycy

spóźnili się kwadrans. Kiedy jednak po szczerzej rozmowie okazało się, że to nie niedbalstwo czy brak szacunku, lecz po prostu inne pojmowanie czasu, znalazło się rozwiązanie: jedna z uczestniczek zobowiązała się wysłać asystentom esemesy przypominające, że trzeba już wychodzić z domu, i problem się rozwiązał.

Zorganizowaliśmy też konwersacje z angielskiego dla osób początkujących, zaawansowanych i dla wyjeżdżających na wolontariat do Holandii (w ramach Projektów Wolontariatu Seniorów). I tu rezultaty przeszły najsmielsze oczekiwania. Okazało się, że konwersacje z obco-krajowcami, dla których angielski nie jest językiem ojczystym, przełamują bariery w posługiwaniu się językiem obcym. Seniorzy przekonali się, że do skutecznej komunikacji nie jest niezbędna dobra znajomość języka – wystarczy po prostu mówić. Dodatkowo asystenci rozpoczęli kurs portugalskiego – a pilność uczniów na tych zajęciach może budzić podziw.

No i filozofia. Zaczęło się od dyskusji o tym, jak wzbogacić nasze zajęcia *Sztuka pamięci*, a skończyło się na uruchomieniu seminarium *Filozofia po angielsku*, na którym asystenci omawiają w interesujący, a jednocześnie przystępny sposób zagadnienia filozoficzne odnoszące się do problemów współczesnego



Telmo i André znaleźli w Polsce mnóstwo nowych „babć” i „cioc”

świata. Chętnych nie brakuje. To, co nas zauroczyło, to niezwykła serdeczność Portugalczyków i szczerze zaangażowanie we wszystko, co robią. Telmo i André znaleźli mnóstwo nowych „babć” i „cioc”, rozpieszających ich smakolami, zapraszających do domów, robiących szaliki. Ciepłe podejście asystentów i postawa rozumienia ponad barierą językową podbiły wszystkie serca i mogłyby stanowić wzór dla niejednego młodego człowieka.

Nie da się też przecenić pozytywnego wpływu, jaki miał na seniorów kontakt z ludźmi z innej kultury, pokolenia, o innym kolorze skóry. Ile korzyści, a przede wszystkim radości im przyniósł!

Zapraszając niejako w ciemno asystentów z drugiego krańca Europy, mieliśmy świadomość, że podejmujemy pewne ryzyko, ale nawet przez moment nie przypuszczaliśmy, jak wspaniałe efekty przyniesie nam ten krok, jaką pomocą i zachętą stanie się dla organizacji i słuchaczy. Naprawdę było warto. Dlatego zaprosiliśmy już dwie następne osoby, tym razem z Hiszpanii. ❁

Więcej o Stowarzyszeniu Akademia Pełni Życia:
✉ www.apz.org.pl

Starzenie się to niekoniecznie smutna perspektywa

ASYSTENCI GRUNDTVIGA Nie przypuszczaliśmy, że ostatecznie to my więcej nauczymy się od naszych słuchaczy – piszą Telmo Ferreira i André Gentil-Homem z Portugalii

oprac. Karolina Milczarek
program Grundtvig
✉ karolina.milczarek@frse.org.pl

Naszą Asystenturę w Akademii Pełni Życia zaczęliśmy prawie osiem miesięcy temu. Poświęciliśmy jej na prowadzenie zajęć, poznanie nowych ludzi i pogłębianie wiedzy o Polsce.

To jest nasze pierwsze doświadczenie związane z pracą w edukacji dorosłych i, szczerze mówiąc, na początku nie do końca wiedzieliśmy, czego oczekiwać. Nie mieliśmy też pewności, czy nasz pomysł na asystenturę się sprawdzi. Zdawaliśmy sobie sprawę, że praca z seniorami będzie nie lada wyzwaniem. Nie przypuszczaliśmy jednak, że ostatecznie to my więcej nauczymy się od słuchaczy naszych

zajęć niż, prawdopodobnie, oni od nas. Dzięki Asystenturze Grundtviga zdobyliśmy przede wszystkim doświadczenie w prowadzeniu zajęć dla dorosłych. Nauczyliśmy się, jak dostosowywać metody, tempo pracy i tematy zajęć do potrzeb słuchaczy – seniorów. Do tej pory przeprowadziliśmy już konwersacje z języka angielskiego i portugalskiego, wykłady poświęcone Portugalii oraz seminarium z filozofii.

Kilkumiesięczny pobyt w Polsce pozwolił nam także zdobyć wiedzę o polskiej kulturze, historii i tradycjach – taką, której nie można poznać z książek. Poznaliśmy Kraków od strony, która zazwyczaj jest niedostępna dla turystów. Zwiedziliśmy również inne zakątki Polski, spotykając się przy tym z gościnnością, ciepłem i otwartością. Nawiązaliśmy wiele przyjaźni.

Praca w Akademii Pełni Życia pozwoliła nam także dowiedzieć się czegoś nowego i zaskakującego o nas samych. Obcowanie ze starszymi i doświadczonymi ludźmi uświadomiło nam, jak bardzo jeszcze jesteśmy życiowo niedoświadczeni – bardziej niż przypuszczaliśmy. Nauczyliśmy się również, że starzenie się niekoniecznie musi oznaczać smutną perspektywę. Wręcz przeciwnie – może być okresem nowych wyzwań oraz możliwości dalszego uczenia się i cieszenia tymi aspektami życia, które nie są osiągalne w młodości. To także czas dzielenia się swoimi doświadczeniami i mądrością z młodszymi pokoleniami. ❁

Więcej na temat Asystentury Grundtviga:
✉ www.grundtvig.org.pl

WIZYTY STUDYJNE

23 lipca 2012 r. rusza nabór wniosków na wizyty studyjne odbywające się od marca do czerwca 2013 r. Szanse na uzyskanie dofinansowania są duże – w rundzie jesiennej Narodowa Agencja

może wysłać nawet 100 uczestników. Warto zapoznać się z bogatą ofertą wizyt zamieszczoną w Katalogu wizyt studyjnych 2012/2013. Czasu na złożenie wniosków jest dużo – aplikacje przyjmowane będą do 12 października br.

GRUNDTVIG

W dniach 6-8 czerwca br. Komisja Europejska zorganizowała we Florencji konferencję programu Grundtvig poświęconą szkoleniu i mobilności kadry edukacji dorosłych. Obecni byli przed-

stawiciele Komisji, narodowych agencji, eksperci i organizatorzy szkoleń. Zaprezentowano m.in. wyniki badań – zleconych przez KE – dotyczących realizacji akcji mobilnościowych programu Grundtvig, w tym raport *Analy-*

sis of Provision of and Participation in In-Service Training Activities. Podczas sesji warsztatowych przedyskutowano np. kwestie walidacji wyników szkoleń oraz powiązania programu z krajowymi politykami edukacyjnymi.

Koniec z powielaniem utartych schematów

GRUNDTVIG – Praca przestała mnie rozwijać, więc postanowiłam poszukać czegoś nowego. I znalazłam! – pisze Asystentka Grundtviga Helena Tomczuk

Helena Tomczuk

Asystentka Grundtviga

✉ helenka.tomczuk@gmail.com

Jestem nauczycielem języka angielskiego. Pracowałam w szkole średniej o profilu zawodowym, jak również w liceum dla dorosłych. Ten czas wspominam niezwykle ciepło, jednak w pewnym momencie poczułam, że nie idę do przodu. Postanowiłam więc poszukać odpowiedniego programu unijnego, który pozwoliłby mi spróbować sił w innej dziedzinie, w innym kraju. I tak trafiłam na ofertę Asystentur Grundtviga. Akcja okazała się dokładnie tym, czego szukałam, bo dotyczy niezawodowej edukacji dorosłych.

Sama wybrałam kraj i instytucję goszczącą. Trafiłam do belgijskiej organizacji Her&Der wysyłającej wolontariuszy do pracy za granicę. W ramach programu Grundtvig realizuje ona projekt Wolontariatu Seniorów polegający na wymianie dwóch grup wolontariuszy z Polski i Belgii, którzy pracują w ośrodkach dla ludzi niepełnosprawnych. Ze względu na to działanie He-



Do zadań Heleny Tomczuk należała: realizacja projektów dotyczących Polski, prace administracyjne oraz promocja Her&Der i programu Grundtvig

lontariuszach przygotowałam broszurę na temat języka polskiego. Poza tym zajmowałam się monitorowaniem i ewaluacją wspomnianego przedsięwzięcia – po powrocie belgijskiej grupy w Polsce zorganizowałam m.in. spotkanie ewaluacyjne podsumowujące jej wyjazd.

Pracę z wolontariuszami wspominam bardzo ciepło – uważam, że po-

angielską wersję strony internetowej. Na co dzień zajmowałam się promocją samego programu Grundtvig.

Dzięki Asystenturze nauczyłam się wielu nowych rzeczy, spotkałam ludzi, których nigdy nie miałabym szansy poznać, miałam okazję pracować niezależnie, co niewątpliwie rozwinęło moją osobowość, umiejętności organizacyjne i komunikacyjne.

Wyjazd za granicę jest zawsze wielkim wyzwaniem, gdyż wymaga totalnego przeorganizowania życia i rozpoczęcia wszystkiego od nowa. Trzeba stawić czoła obcym realiom, co wymaga wiele samozaparcia i dyscypliny. Ale korzyści są niezaprzeczone: wyjazd kształci, sprawiając, że stajemy się bardziej wszechstronni. Dlatego programy takie jak Grundtvig są świetną okazją, z której powinniśmy korzystać. ✨

– skróty: Karolina Milczarek

Więcej o Asystenturze Grundtviga:

🌐 www.grundtvig.org.pl

Ten wyjazd zmienił moje życie

WIZYTY STUDYJNE Rozmowa z Anną Sułek, nauczycielką matematyki, uczestniczką wizyty w Budapeszcie

Rozmawia Anna Dębska

koordynatorka programu Wizyty Studyjne

✉ anna.debska@frse.org.pl

Wizyta studyjna w Budapeszcie, zatytułowana *E-learning and other forms of teachers' continuing professional development*, była Pani pierwszą w życiu. Czego obawiała się Pani najbardziej?

Największy niepokój budziło we mnie to, czy poradzę sobie językowo. Byłam jedyną osobą z Polski, więc musiałam posługiwać się angielskim 24 godziny na dobę. Okazało się, że kwestia poziomu znajomości języka nie stanowiła żadnego problemu. My, Polacy, często mamy kompleksy – wydaje nam się, że wszyscy mówią lepszą angielszczyzną. To złudzenie. Ja znam angielski na poziomie pomiędzy B1 a B2 i w zupełności wystarczyło mi to do sprawnej komunikacji.

Jak pracowało się w grupie?

Atmosfera była wspaniała. Najlepszym dowodem na to jest fakt, że spędzaliśmy wspólnie również późne popołudnia i wieczory. Uważam, że wiele problemów, o których mówią nauczyciele spoza Polski, jest jeszcze przed nami i uświadomienie ich sobie już teraz pozwoli nam w przyszłości sprawniej sobie z nimi poradzić.

O czym warto pamiętać przed wyjazdem?

Dużo satysfakcji już na miejscu daje dobre przygotowanie merytoryczne. Czasami trzeba dosyć mocno zagłębić się w przygotowywany temat, aby później móc odpowiadać na zadawane pytania. Oczywiście, może się zdarzyć, że zostaniemy zaskoczeni prośbą o rozwinięcie jakiegoś wątku – na przykład, ku mojemu zdziwieniu, wszystkich bardzo zainteresował system awansu zawodowego nauczycieli w Polsce.

Co było najciekawsze w trakcie wizyty?

Wizyta na Uniwersytecie w Budapeszcie, gdzie profesor Vilmos Vass wygłosił bardzo ciekawy wykład o kluczowych kompetencjach nauczyciela XXI wieku. Wszyscy byliśmy pod wrażeniem tego wykładu i bardzo zaangażowaliśmy się w zorganizowane po nim warsztaty.

Czy udział w wizycie zmienił Panią jako nauczyciela?

Nie będzie żadnej przesady w stwierdzeniu, że po tej wizycie już nie jestem tym samym nauczycielem i wicedyrektorem. Namacalnym efektem mojego wyjazdu jest przygotowanie dla szkoły wniosku udziału w wielostronnym projekcie Comeniusa oraz przedstawienie innowacji pedagogicznej mojego autorstwa. ✨

ORGANIZACJA SZUKAŁA POLSKIEGO ASYSTENTA, KTÓRY MÓGŁBY PRZEPROWADZIĆ ODPOWIEDNIE SZKOLENIE DOTYCZĄCE POLSKI. POMYŚLAŁAM, ŻE TO IDEALNA OKAZJA, BY PROMOWAĆ TO, CO NAJLEPSZE W MOIM KRAJU

r&Der szukało polskiego asystenta – kogoś, kto mógłby przeprowadzić odpowiednie szkolenie dotyczące Polski. Pomyślałam, że to idealna okazja, by podzielić się tym, co znam niejako od środka – polsnością. Uznałam to za niepowtarzalną szansę, by promować to, co dobre w moim kraju.

Szkolenie dla belgijskich wolontariuszy przeprowadziłam na miesiąc przed ich wyjazdem. Dotyczyło ono polskich realiów, kultury i języka. Z myślą o wo-

zwolili mi spojrzeć na Polskę z innej perspektywy. Została też bardzo dobrze przyjęta przez moich słuchaczy, co jeszcze bardziej motywowało mnie do pracy.

Następnie, w ramach wymiany, gościliśmy grupę sześciu polskich uczestników wolontariatu. Pomagałam również w przygotowaniu kolejnego projektu, tym razem z organizacją w Austrii. Założyłam też profil Her&Der na Facebooku oraz przygotowałam krótką,

UWAGA, NAGRODA!



W związku z obchodami Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej 2012 Komisja Europejska postanowiła przyznać specjalne nagrody.

Ich celem jest wyróżnienie organizacji i osób indywidualnych

wspierających aktywność seniorów. Nagrody zostaną przyznane w sześciu kategoriach: Miejsca pracy dla osób w każdym wieku, Środowiska przyjazne starzeniu, Przedsiębiorca społeczny, Relacje na temat starzenia się i stosunków międzypokoleniowych, Wyzwanie życia, Generation-s(AT)school.

Więcej szczegółów – m.in. terminy nadsyłania zgłoszeń – znaleźć można na stronie: <http://europa.eu/ey2012/ey2012main.jsp?catId=1026&langId=en>.

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU GRUNDTVIG

Osoby starsze i chore oraz młodzież ze środowisk defaworyzowanych wzięły udział w projekcie *Open (h)art*

Sztuka otwartych serc

oprac. Michał Chodniewicz

program Grundtvig

✉ michal.chodniewicz@frse.org.pl

Projekt partnerski Grundtviga zrealizowany przez Stowarzyszenie Akademia plus 50 we współpracy z partnerami z Portugalii, Bułgarii, Litwy i Włoch miał na celu wymianę doświadczeń w zakresie wykorzystania sztuki jako narzędzia pracy społecznej i edukacyjnej. Przedsięwzięcie było realizowane w latach 2009-2011.

Jego beneficjentami były zarówno osoby zajmujące się edukacją niezawodową (animatory, terapeuci, trenerzy, pracownicy socjalni), jak i słuchacze, którzy brali aktywny udział w działaniach projektowych. Do tej drugiej grupy należała m.in. „trudna” młodzież, osoby dotknięte afazją i seniorzy.

Edukatorzy pracujący z osobami dorosłymi zdobyli wiedzę i umiejętności pozwalające efektywniej wykorzystywać różne dziedziny sztuki w ich pracy. Dzięki udziałowi w projekcie



Uczestnicy projektu próbowali tańczyć także w dość niecodziennych miejscach

Stowarzyszenie rozszerzyło swoją dotychczasową ofertę edukacyjną o warsztaty fotograficzne, tańca brzucha, hula i flamenco.

W Polsce, gdzie grupę słuchaczy stanowili seniorzy, uczestnicy brali udział m.in. w zajęciach teatralnych,

tanecznych, muzycznych, plastycznych i fotograficznych. Działania te zmotywowały osoby starsze do dalszej nauki, zwiększyła się również ich wiara we własne umiejętności.

Więcej informacji o projekcie na stronie: www.open-h-art.eu ✨

UWAGA, NOWOŚĆ!

Nie rozumiesz zamieszania z emeryturami? Nie wiesz, jak praca za granicą wpłynie na Twoje świadczenia w przyszłości? Obejrzyj to wideo!

Przygotowany przez Komisję Europejską klip wyjaśnia, jak będzie wyglądać Twoja emerytura, jeśli będziesz pracował w więcej niż jednym państwie UE lub Islandii, Liechtensteinie, Norwegii czy Szwajcarii. Znajdziesz tu odpowiedź na pytania, co dzieje się ze składkami opłaconymi w jednym państwie, gdy przenosisz się do innego, oraz który kraj będzie Ci na starość wypłacał emeryturę. Wideo można obejrzeć pod adresem: <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=1072535&sitelang=en>.



Informacja młodzieżowa

FELIETON

Informacja dźwignią... informacji?



Lukasz Smogorowski

Reklama jest dźwignią handlu – głosi słynne hasło. To tak naprawdę meta reklama reklamująca siebie samą. Z informacją młodzieżową w Polsce – a właściwie jej odpowiednikiem w postaci sieci punktów Eurodesku – jest podobnie. Zużywa niemałe siły na informowanie o tym, że... informuje: o rzeczach dla młodzieży pozytywnych, a czasem wręcz niezbędnych do zawodowego i osobistego rozwoju.

Informacja młodzieżowa dla wielu młodych ludzi wciąż jest niczym „towar spod lady”. Niewielu z nich potrafi skorzystać z ogromu możliwości i znaleźć najlepszą drogę. Często brak im szerszego spojrzenia, ich decyzje nie wynikają więc z kompletnego rozeznania.

Za naszymi granicami jest podobnie. Dawno już wykształcony i sprawnie działający system informacji młodzieżowej również promuje informację młodzieżową w ramach kampanii „Information right now!”.

Jak widać, nawet na Zachodzie system dostarczania młodym ludziom wiedzy o świecie nie jest perpetuum mobile. O każde narzędzie trzeba dbać i zapewniać mu sprawne funkcjonowanie. Zresztą, czy cokolwiek obecnie może działać bez jakiejś formy promocji?

Kampania „Information right now!” ma stronę internetową i fanpage na Facebooku. Nie pierwszy raz ten portal społecznościowy wykorzystywany jest do wartościowych celów. Stara się to robić również Eurodesk w Polsce, prowadząc „konkursy z przesłaniem”, których celem jest zwrócenie uwagi na wartość i wagę informacji młodzieżowej w innych krajach europejskich. Działania te służą mają powołaniu w naszym kraju systemu informacji młodzieżowej na wzór zachodni, opartego o Europejską Kartę Informacji Młodzieżowej. Taki system w Polsce czeka na swoją „dźwignię”.

Facebook nie może się oczywiście stać substytutem profesjonalnego portalu dla młodzieży, z wyselekcjonowanymi informacjami skierowanymi w atrakcyjny sposób do konkretnego, młodego odbiorcy. Taki portal z kolei nie może zastąpić indywidualnego kontaktu młodzieży z youth workerem – w centrum informacji młodzieżowej czy podczas warsztatów, takich na przykład jak te prowadzone przez konsultantów Eurodesku w Polsce w ramach projektu „Europa dla młodzieży”. Wszystko to powinno się ząbieć, uzupełniać, wspierać, a młodzi ludzie powinni korzystać z doświadczenia i wiedzy pracowników informacji młodzieżowej – nierzadko niewiele od nich starszych, ale bardziej ogarniętych w temacie. ✿

Lukasz Smogorowski, konsultant sieci Eurodesk Polska

Pierwsze kroki Litwy ku budowie sieci

JAK TO ROBIĄ ZA GRANICĄ Najpóźniej pod koniec przyszłego roku Wilno przygotowuje opis funkcjonowania nowego systemu informacji młodzieżowej



Litewska załoga Eurodesku spięta jest tylko na zdjęciach

Evaldas Rupkus

Koordynator Eurodesku na Litwie
Litewska Rada Organizacji Młodzieżowych (LijOT)

Informacja nigdy nie była priorytetem w polityce młodzieżowej Litwy. Kilka lat temu powstała co prawda koncepcja budowy sieci centrów informacji młodzieżowej, ale z powodu braku woli politycznej i finansowania projekt upadł. Młodzi Litwini zdani są więc na sieci specjalistyczne, tworzone lub testowane przez różne ministerstwa. Chodzi tu m.in. o centra turystyczne, biznesowe, rolnicze czy unijne. Istnieją również celowe ośrodki informacyjne – szkolne punkty informacji zawodowej, otwarte centra młodzieżowe i inne. Brakuje jednak koordynacji między różnymi sektorami – system nie jest jednolity, a wiele centrów pełni podobne funkcje.

Możliwość uzyskania w jednym miejscu informacji o mobilnościach i innych ofertach dla młodzieży pojawiła się w 2004 r., gdy Litewska Rada Organizacji Młodzieżowych (LijOT) zaczęła koordynować działalność programu Eurodesk na Litwie. Od tego czasu regionalni przedstawiciele tej sieci stanowią swego rodzaju załączek przyszłych centrów informacji młodzieżowej.

Organizacje młodzieżowe na Litwie mają nadzieję, że wkrótce w dziedzinie

informacji dla młodych ludzi nastąpi przełom. Z inicjatywy LijOT rząd Litwy przyjął bowiem państwowy program rozwoju polityki młodzieżowej na lata 2011-2019. Jednym z jego elementów jest system ogólnej informacji młodzieżowej i doradztwa. Plan na rok 2013 przewiduje przygotowanie opisu funkcjonowania systemu na poziomie państwowym i lokalnym. Dokument powstać ma w Departamencie do spraw Młodzieży przy Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy.

LijOT aktywnie uczestniczy w pracach nad systemem. Zorganizowała między-

narodowe seminarium na jego temat, w którym wzięli udział partnerzy i eksperci z Finlandii, Estonii, Polski, Niemiec i Europejskiego Stowarzyszenia Informacji i Doradztwa dla Młodzieży (ERYICA).

W nowym systemie usługi informacyjne i doradcze udzielane będą zgodnie z Europejską Kartą Informacji Młodzieżowej (ERYICA, 2004). Złożono także wniosek o członkostwo w ERYICA. ✿

Więcej informacji o sieci ERYICA:
www.eryica.org

Donatas Jankauskas

Minister Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Litwy



Zwykle od młodych ludzi słyszę, że polityka nie jest im do niczego potrzebna. Chcą tylko, by pozwolono im pracować, studiować i poznawać świat. Tymczasem zadaniem polityki młodzieżowej jest właśnie poprawa warunków uczestnictwa młodych ludzi w życiu społecznym, ułatwienie im nauki, wypoczynku w wolnym czasie i podejmowania działalności gospodarczej oraz pomoc w rozpoczęciu samodzielnego życia i zakładaniu rodziny.

W ustawie określającej politykę młodzieżową na Litwie zapisano, że jedną z zasad prowadzenia tej polityki jest informacja dla młodzieży. W latach 2010-2012 informacja i uczestnictwo młodych ludzi w życiu społecznym były wspierane w ramach usystematyzowanego dialogu – inicjatywy angażującej młodych ludzi w dyskusję o najważniejszych problemach ich pokolenia. By społeczeństwo lepiej je zrozumiało, planujemy stworzyć jednolity system informacji i doradztwa dla młodzieży. Obok niego wciąż jednak istnieć będzie sieć Eurodesk, koordynowana przez Litewską Radę Organizacji Młodzieżowych.

MALIN W INTERNECIE FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA MAKSA



Serwis euroman.gov.pl nie jest dla osób w moim przedziale wiekowym, ale nawet gdybym się łapał, to nie polubiłbym. Jestem strasznie cięty na strony internetowe, które na mnie zaczynają krzyczeć, gdy je otwieram. Niezależnie od tego, co to jest i po co – a strona internetowa całkiem fajnie zrobiona i chyba warto zajrzeć – takie coś mnie zwyczajnie denerwuje. Gdy już ten dźwięk wyłączyłem i trochę się rozejrzałem po serwisie, to stwierdzam, że warto go odwiedzić. Ale z wyłączonymi głośnikami... ✿

– Marcin Malinowski – www.malin.net.pl



DEBATINGEUROPE.EU

Wchodzę na stronę debatingeurope.eu i widzę estetyczny, ładnie przygotowany, przejrzysty i ciekawy serwis. Bardzo prosty pomysł – zadajesz pytanie albo w komentarzach, albo na Twitterze, albo na Facebooku, a organizatorzy starają się, żeby ważni europejscy politycy na te pytania odpowiedzieli. Publikowane są one często w formie filmu. Krótko mówiąc: rewelacja.



XPLORE HEALTH

Pierwszy rzucający się w oczy fakt: strona po polsku. W końcu! Nie żebym miał coś przeciwko angielskojęzycznym, ale miło sobie też poczytać po naszymu. Xplore Health to serwis dla ludzi zainteresowanych medycyną. Rak skóry bez tajemnic, informacje o tym, jak opracowuje się leki i tak dalej. Ciekawe, ale nie rzuca na kolana. Świat się nie skończy, jeśli tam nie zajrzysz.



EUROPEAN FILM GATEWAY

Od razu uprzedzę: Avengersów ani ostatniego odcinka House'a tu nie znajdziesz. EFG to serwis oferujący scentralizowany dostęp do 16 europejskich archiwów filmowych. Działa na podobnej zasadzie co Europeana, do której serwis jest zresztą podłączony. Bardzo ciekawy pomysł, ale również bardzo, bardzo niszowy. Wygodniej chyba jednak szukać w Europeanie.

Nie przegap terminów



TERMINY PRZYJMOWANIA WNIOSKÓW W PROGRAMACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ FUNDACJĘ ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI W OKRESIE 30.07.2012 – 12.10.2012 R.

PEŁNA, SYSTEMATYCZNIE UZUPEŁNIANA I AKTUALIZOWANA LISTA ZNAJDUJE SIĘ W BAZIE EURODESK POLSKA – WWW.EURODESK.PL/NIEPRZEGAP.

TERMIN	PROGRAM/AKCJA	OPIS	KONTAKT
30 lipca 2012 r.	Grundtvig – Wizyty i wymiana kadry dla edukacji dorosłych	Indywidualne wyjazdy zagraniczne przedstawicieli kadry edukacyjnej, zajmującej się niezawodową edukacją osób dorosłych, na konferencje, seminaria i praktyki typu <i>job shadowing</i> .	Ewa Orzeszko eorzeszko@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-237, www.grundtvig.org.pl
17 września 2012 r.	Comenius – Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej	Kursy za granicą dla przedstawicieli kadry edukacyjnej pracującej w obszarze edukacji szkolnej.	Michał Wodzisławski mwodzislawski@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-203, www.comenius.org.pl
	Grundtvig – Kursy doskonalenia zawodowego kadry dla edukacji dorosłych	Kursy za granicą dla przedstawicieli kadry edukacyjnej pracującej w obszarze niezawodowej edukacji osób dorosłych.	Karolina Milczarek kmilczarek@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-233, www.grundtvig.org.pl
20 września 2012 r.	Konkursy o ECTS i DS Label	ECTS i DS Label to prestiżowe nagrody przyznawane uczelniom przez Komisję Europejską świadczące o dbałości uczelni o internacjonalizację kształcenia i ukierunkowanie procesu dydaktycznego na studenta. Certyfikat ECTS Label jest przyznawany szkołom wyższym wzorowo stosującym system ECTS, a DS Label – tym wydającym suplement do dyplomu swoim studentom zgodnie z wytycznymi KE.	Katarzyna Lasota klasota@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-246, www.ekspercibolonscy.org.pl
1 października 2012 r.	Młodzież w działaniu – Młodzież dla Europy	Indywidualne wyjazdy zagraniczne przedstawicieli kadry edukacyjnej, zajmującej się niezawodową edukacją osób dorosłych, na konferencje, seminaria i praktyki typu <i>job shadowing</i> .	Grzegorz Kucharyk gkucharyk@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-413, www.mlodziej.org.pl
	Młodzież w działaniu – Wolontariat Europejski	Program dla młodych ludzi, którzy chcą pracować społecznie za granicą oraz dla organizacji, które chcą przyjąć wolontariusza z zagranicy.	Agnieszka Bielska abielska@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-420, www.mlodziej.org.pl
	Młodzież w działaniu – Młodzież w Świecie	Dofinansowanie wymian młodzieży, projektów szkoleniowych (m.in. wizyt studyjnych, seminariów i szkoleń).	Karolina Suchecka ksuchecka@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-430, www.mlodziej.org.pl
	Młodzież w działaniu – Szkolenie i Tworzenie sieci	Dofinansowanie staży, wizyt studyjnych, seminariów, kursów szkoleniowych i innych działań służących tworzeniu partnerstw, wymianie doświadczeń i podnoszeniu kompetencji osób pracujących z młodzieżą.	Bożena Kiluk bkiluk@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-443, www.mlodziej.org.pl
	Młodzież w działaniu – Spotkania młodzieży i osób odpowiedzialnych za politykę młodzieżową	Wsparcie krajowych i międzynarodowych seminariów służących wymianie doświadczeń i poglądów między młodzieżą, osobami pracującymi z młodzieżą i politykami odpowiedzialnymi za politykę młodzieżową.	
	Grundtvig – Wizyty i wymiana kadry dla edukacji dorosłych	Indywidualne wyjazdy zagraniczne przedstawicieli kadry edukacyjnej, zajmującej się niezawodową edukacją osób dorosłych, na konferencje, seminaria i praktyki typu <i>job shadowing</i> .	Ewa Orzeszko eorzeszko@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-237, www.grundtvig.org.pl
12 października 2012 r.	Wizyty studyjne – wyjazdy indywidualne	Indywidualne wyjazdy zagraniczne dla kadry zarządzającej, decydentów i specjalistów z obszaru edukacji ogólnej oraz kształcenia i szkolenia zawodowego.	Agata Rogozik arogozik@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-299, www.sv.org.pl
	Wizyty studyjne w Polsce	Konkurs dla instytucji, które chcą gościć ekspertów z obszaru edukacji ogólnej i kształcenia zawodowego.	Anna Dębska adebska@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-288, www.sv.org.pl

Czasopismo dla nauczycieli

[języki : obce]

w szkole

Drodzy Czytelnicy!

Nowe wydanie kwartalnika dostępne na stronie internetowej:

[www.jows.pl]

Zapraszamy do publikowania artykułów na łamach czasopisma. Kontakt z redakcją:

[jows@frse.org.pl]

EUROPEJSKI DZIEŃ JĘZYKÓW 2012

WARSZAWA
24-29 września

UCZ SIĘ JĘZYKÓW
– BĄDŹ AKTYWNY!

www.edj.waw.pl



Na zakończenie

POSŁOWIE

Czas zmienić myślenie o uniwersytetach



Ligia Krajewska

W połowie maja redakcja miesięcznika „Perspektywy” ogłosiła wyniki przygotowanego we współpracy z „Rzeczpospolitą” Rankingu Uczelni Wyższych. Wyniki nikogo szczególnie nie zaskoczyły – Uniwersytet Jagielloński od lat konkuruje o palmę pierwszeństwa z Uniwersytetem Warszawskim, pozostałym uczelniom pozostaje walka o najniższy stopień na podium. Tym razem w rywalizacji o krajowy prymat górą była uczelnia z Krakowa. Były gratulacje, kwiaty i podziękowania – ale chyba nikt na sali nie miał wątpliwości, że dobre miejsce w krajowym rankingu szkół wyższych to tylko połowiczny sukces. W czasach globalizacji liczy się pozycja w międzynarodowej stawce, a z tym, niestety, są problemy.

Gdybyśmy przyjrzyli się polskim uczelniom, biorąc pod uwagę kryteria innego rankingu – szanghajskiego – powodów do gratulacji nie ma. Polska klasyfikacja uwzględnia realizację innych celów. Po pierwsze, nie premiuje wystarczająco mocno dorobku naukowego uczelni czy zaangażowania w rozwój nowych technologii. Baza badawcza rodzinnych szkół wyższych – w porównaniu z uczelniami zagranicznymi – jest po prostu słaba. Po drugie, dyskusyjne są efekty kształcenia. Polski ranking nie bierze pod uwagę tego, jak absolwenci radzą sobie na rynku pracy, jak wyglądają ich umiejętności w porównaniu z oczekiwaniami pracodawców, ani jak wysokie są ich miękkie kompetencje. Metodologię należałoby więc zmienić – po to, by uczelnie wiedziały, w jakim wyścigu faktycznie startują. Kryteria muszą być zbliżone do stosowanych przy ocenie szkół wyższych za granicą. Należy porównywać efektywność kształcenia na potrzeby rynku pracy i poziom badań naukowych. Jeśli nie zaczniemy gonić w tych dziedzinach, nasze szkoły wciąż w światowych rankingach okupować będą miejsca w czwartej setce.

Co ważne, mam wrażenie, że poziom polskich uczelni nie wynika ze stanu finansów. To jest raczej problem mentalności. System kształcenia na uczelniach wyższych nie zmienił się od czasów PRL. Część szkół próbuje co prawda rozwijać nauczanie w językach obcych, ale to kropla w morzu potrzeb, w dodatku poziom obcojęzycznych wykładów bywa mocno dyskusyjny.

Mam nadzieję, że ostatnia nowelizacja ustawy o szkolnictwie wyższym wpłynie na zmianę sposobu zarządzania uczelniami. Liczę też na młodych naukowców – niech zmieniają myślenie o edukacji wyższej, łamią schematy i równają do lepszych. Na świecie, nie w Polsce. ✨

Ligia Krajewska

posłanka Platformy Obywatelskiej na Sejm RP,
była szefowa gabinetu politycznego minister edukacji narodowej Katarzyny Hall

OSTATNIA KRESKA RATUNKU

michał narojek

O FUNDUSZU STYPENDIALNYM I SZKOLENIOWYM



HUMOR WNIOSKÓW

Reagowanie na napad dresa

Pisanie sprawozdań, wniosków i uzasadnień to zazwyczaj spory wysiłek. Tak wielki, że czasami nawet najmądrzejszym zaczyna brakować słów. Oto najzabawniejsze sformułowania z korespondencji nadesłanej do Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.

„Pomysł na to seminarium zrodził się w umysłach przedstawicieli początkowo 3 różnych krajów, a w fazie końcowej z 8 krajów.”

„W międzyczasie po zakończeniu każdego cząstkowego działania sprawdzaliśmy stan zadowolenia uczestników. Używali-

śmy do tego różnych technik, najczęściej werbalnych. W wyniku dyskusji osiągnięliśmy kompromis.”

„Głównym celem projektu (...) jest zapoznanie się (...) z tajnikami prawidłowego reagowania w sytuacjach stresowych, takich jak: napad dresa lub dzina lub innego członka groźnej subkultury. (...) Ponadto będą zajęcia z techniki filmowania scen i montowania ich w jeden za... niezły film, który potem pokaże, jak pracowaliśmy.”

PRACA W EUROPIE

- POZWOLENIA DO LAMUSA
- FORMALNOŚCI
- PRACE SEZONOWE
- ILE NA RĘKĘ?



NOWA PUBLIKACJA EURODESKU DOSTĘPNA NA STRONIE WWW.EURODESK.PL/PUBLIKACJE ORAZ W PUNKTACH EURODESK POLSKA. ADRESY NA WWW.EURODESK.PL/EURODESK-W-POLSCE



EUROPA DLA AKTYWNYCH



Koordynatorzy „EdA”: Wawrzyniec Pater, Agnieszka Pietrzak, Krzysztof Szwałek Paulina Puchalska. **Koordynatorzy działów:** Druga strona FRSE: Agnieszka Pietrzak, Polityka młodzieżowa, Informacja młodzieżowa: Wawrzyniec Pater, Edukacja szkolna: Julia Plachecka, Gracjana Więckowska, Szkolnictwo wyższe: Beata Skibińska, Katarzyna Aleksandrowicz, Edukacja pozaformalna: Ewelina Miłoś, Edukacja dorosłych: Karolina Milczarek, Alina Respondek, Kształcenie zawodowe: Izabela Laskowska, Anna Kowalczyk, SALTO: Andriy Pavlovych, ELL: Anna Grabowska, EURYDICE: Anna Smoczyńska. **Korekta:** Agnieszka Pawłowicz.

Fotografie: zasoby FRSE oraz www.flickr.com. **Rysunki:** Michał Narojek. **Stale współpracują:** Marcin Malinowski, Klaudia Wojciechowska, dr hab. Jacek Kurzępa, dr Maciej Duszczyk. **E-mail redakcji:** eda@eurodesk.pl

Wydawca: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa; tel. 22 622 66 70. Przedruk, kopiowanie i wykorzystanie tekstów (lub ich fragmentów) w innych mediach wymaga zgody autora. Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczenie w niej zawartości merytorycznej. Projekt został zrealizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię, poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego.